

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

WZMOCNIENIE MIĘDZYNARODOWEJ WSPÓŁPRACY AKADEMICKIEJ POLSKICH INSTYTUCJI SZKOLNICTWA WYŻSZEGO I BUDOWA STRATEGICZNYCH RELACJI Z ZAGRANICZNYMI PARTNERAMI

Współpraca akademicka pomiędzy Polską a Wietnamem

opracowanie

Warszawa 2021

Autorzy:

dr hab. Marek Szarucki, prof. UEK

współpraca:

dr hab. Justyna Bugaj, prof. UJ

dr hab. Radosław Rybkowski, prof. UJ

Wydawca:

Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej

ul. Polna 40

00-643 Warszawa

tel. (22) 390 35 00

www.nawa.gov.pl

ISBN 978-83-954333-9-9

Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej, Warszawa 2021

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
1 Źródła danych i metodologia	5
2 Szkolnictwo wyższe w Wietnamie.....	6
3 Akademska współpraca międzynarodowa Wietnamu.....	14
4 Współpraca akademicka między Polską a Wietnamem.....	16
4.1. Wymiana akademicka.....	23
4.2. Współpraca badawcza	29
4.3. Współpraca w zakresie promocji nauki języka polskiego	37
4.4. Kierunki rozwoju współpracy	41
5 Współpraca akademicka w sytuacjach kryzysowych.....	44
6 Wnioski i rekomendacje	47
7 Bibliografia.....	52
8 Aneks: Przewodnik wizowy	54
8.1.1 Wyjazdy do Wietnamu	54
8.1.2 Najpopularniejsze rodzaje wiz do Wietnamu:	54
8.1.3 Indywidualne aplikowanie o e-wizę:	54
8.1.4 Rodzaje wiz do Wietnamu	55
8.1.5 Przyjazdy do Polski.....	56
8.1.6 Zezwolenie na pobyt czasowy – student.....	57
8.1.7 Zezwolenie na pobyt czasowy - naukowiec	57

WSTĘP

Niniejszy raport dotyczy wzmocnienia międzynarodowej współpracy akademickiej polskich instytucji szkolnictwa wyższego i budowania strategicznych relacji z zagranicznymi partnerami. Zamówienie jest realizowane w ramach projektu NAWA pt. „Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej” nr projektu POWR.03.03.00-00-PN12/18, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, III Oś priorytetowa „Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju” Działanie 3.3. pt. „Umiejdzynarodowienie polskiego szkolnictwa wyższego”.

Ma on charakter eksploracyjny oraz praktyczny.

Zgodnie z warunkami zamówienia, jego celami głównymi są:

- 1) zebranie praktycznych informacji uwzględniających punkt widzenia odbiorców badania, w tym użytecznych dla kreowania akademickiej współpracy między polskimi instytucjami szkolnictwa wyższego i nauki a instytucjami wybranych krajów,
- 2) określenie optymalnego wzorca współpracy w zakresie wymiany akademickiej oraz nauki języka polskiego,
- 3) mapowanie otoczenia instytucji szkolnictwa wyższego i nauki w celu identyfikacji czynników, procesów i podmiotów, które bezpośrednio lub pośrednio oddziałują na współpracę akademicką między Polską a analizowanymi krajami (zarówno w wymiarze międzynarodowym jak i ekonomicznym, technicznym, społeczno-kulturowym oraz polityczno-prawnym, z uwzględnieniem nauki języka polskiego),
- 4) zebranie praktycznych i aktualnych informacji dla możliwie wszystkich interesariuszy zaangażowanych (w tym potencjalnie) we współpracę międzynarodową z polskimi ośrodkami akademickimi.

Dzięki przedstawieniu zakresu dotychczasowej współpracy akademickiej, przy uwzględnieniu aktualnej sytuacji geopolitycznej i gospodarczej możliwe jest zarysowanie kierunku rozwoju współpracy i opracowanie planów na przyszłość.

Raport w założeniu ma przyczynić się do budowy strategicznych relacji pomiędzy polskim oraz wietnamskim środowiskiem akademickim.

Raport jest skierowany do społeczności akademickiej oraz otoczenia instytucji szkolnictwa wyższego i nauki a także do kreatorów krajowej polityki międzynarodowej współpracy akademickiej.

1 ŹRÓDŁA DANYCH I METODOLOGIA

W ramach zamówienia zostało przygotowane studium przypadku (niniejszy raport), które miało na celu przedstawienie najważniejszych aspektów dotyczących współpracy międzynarodowej w obszarze szkolnictwa wyższego między Wietnamem a Polską. Jego przygotowanie związane było również ze wskazaniem możliwości rozwoju tej współpracy. W tym przypadku zwrócono uwagę na aspekty instytucjonalne, systemowe i perspektywę czasową uwzględnioną w rekomendacjach. Wykonane badanie ze względu na swój rodzaj należy za eksploracyjno-analityczne¹.

Niniejszy raport został przygotowany w oparciu o dane dostępne publicznie. Umożliwia to ich zweryfikowanie lub aktualizację. Jeśli chodzi o polskie szkolnictwo wyższe to podstawowym źródłem informacji był Główny Urząd Statystyczny i przygotowana corocznie publikacja *Szkoły wyższe i ich finanse* (GUS). Podstawowe dane dotyczące polskich uczelni, a szczególnie prawno-organizacyjnego ich funkcjonowania zostały pobrane ze strony Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW)². W odniesieniu do poszczególnych uczelni oraz realizowanych przez nie programach współpracy z partnerami wietnamskimi wartościowym źródłem informacji okazały się raporty samooceny przygotowywane w ramach oceny programowej prowadzonej ustawowo przez Polską Komisję Akredytacyjną (PKA). Przy opracowaniu niniejszego raportu wziętych zostało pod uwagę 570 raportów³. Pozwoliły one na przeanalizowanie współpracy dydaktycznej z uczelniami wietnamskimi oraz wskazanie głównych tendencji tej współpracy.

W odniesieniu do polskiego szkolnictwa wyższego oraz danych liczbowych dotyczących studentów zagranicznych odbywających studia w Polsce równie istotnym źródłem informacji okazał się Europejski Urząd Statystyczny (Eurostat) oraz Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD). To tam można odnaleźć aktualne oraz historyczne dane, które pozwalają dostrzec trendy zachowań zagranicznych studentów, wybierających Polskę jako miejsce odbycia całości studiów lub realizowania krótszych pobyków edukacyjnych.

Dane dotyczące szkolnictwa wyższego w Wietnamie są gromadzone w różnych instytucjach (np. Ministerstwo Edukacji i Kształcenia Socjalistycznej Republiki Wietnamu, Ministerstwo Nauki i Technologii⁴). W celu przeprowadzenia analizy międzynarodowej współpracy akademickiej, skutkującej powstaniem wspólnych publikacji, skorzystano z bazy danych opracowanej i

---

¹ Badania eksploracyjne prowadzone są w celu opisu zjawiska w niewielkim stopniu do tej pory rozpoznanego lub takiego na temat, którego brakuje wystarczających informacji. Na tym etapie prowadzonego badania bardzo ważne jest skupienie się na pozyskaniu wglądu oraz zapoznanie się z obszarem badań. Ma to zapewnić, w toku dalszych badań, bardziej rygorystyczne wypełnianie zaleceń metodycznych. W badaniach analitycznych, nazywanych także wyjaśniającymi, badacz oprócz prostego scharakteryzowania badanego zagadnienia, analizuje i wyjaśnia, jak i dlaczego badane zjawisko występuje. Koncentrując się również na powiązaniach przyczynowo-skutkowych między jego elementami, bada jednocześnie te relacje. M. Lisiński, M. Szarucki, *Metody badawcze w naukach o zarządzaniu i jakości*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2020.

² Obecnie Ministerstwo Edukacji i Nauki.

³ Wszystkie udostępnione raporty z lat 2010, 2012, 2015 oraz 2020, *Baza ocenionych uczelni, jednostek i kierunków*, <https://www.pka.edu.pl/ocena/baza-uczelni-jednostek-i-kierunkow-ocenionych/> [15.12.2020]

⁴ <https://www.most.gov.vn/en/Pages/home.aspx>

udostępnianej przez firmę Elsevier – Scopus.⁵ Dane te pozwalają na wskazanie tych dyscyplin nauki, których efektem jest największa liczba wspólnie przygotowywanych publikacji, co jednocześnie wskazuje na poziom intensywności współpracy akademickiej między oboma krajami. Dodatkowym źródłem informacji, ułatwiającym porównanie polskiego i wietnamskiego systemu szkolnictwa wyższego, są zasoby Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD).

W raporcie wykorzystano krytyczną jakościową metodę analizy danych wtórnych. Została ona uwzględniona także do oceny, weryfikacji oraz prezentacji wyników badań i ich interpretacji. Autorzy dołożyli wszelkich starań, by prezentowane dane najwierniej odpowiadały rzeczywistości, gdyż w czasie pandemii koronawirusa nie ma możliwości wyjazdu do Wietnamu i bezpośredniego zweryfikowania pozyskanych informacji.

2 SZKOLNICTWO WYŻSZE W WIETNAMIE

Szkolnictwo wyższe w Wietnamie składa się z uniwersytetów i koledżów (szkół zawodowych), które są klasyfikowane według trzech kategorii: publiczne, prywatne oraz powiązane z zagranicą. Liczba uczelni wzrosła dziesięciokrotnie od lat 90. ubiegłego stulecia. Według **Ministerstwa Edukacji i Kształcenia Socjalistycznej Republiki Wietnamu (MOET)**⁶, w roku akademickim 2015-2016 w Wietnamie działały 223 uniwersytety (163 instytucje publiczne i 60 uczelnie prywatne), w których naukę odbywało ponad 1,7 mln studentów (1,5 mln stacjonarnych)⁷. W roku 2019 liczba uczelni wyższych zwiększyła się do 237 (zob. Rysunek 1); 172 to uczelnie publiczne, a 65 – uczelnie niepubliczne. Jak wskazuje Pham i zespół w swojej publikacji, na 278 uczelni wietnamskich (2 061 641 studentów) działa zaledwie 20 uniwersytetów zapewniających programy edukacyjne online w Wietnamie⁸. Mimo stopniowego zwiększania się tej liczby, e-learning jest wciąż na początkowym etapie swojego rozwoju i ma duży potencjał w Wietnamie, co wymaga od uniwersytetów ciągłego podnoszenia jakości nauczania w ogóle, a e-learningu w szczególności w celu zapewnienia satysfakcji i lojalności studentów.

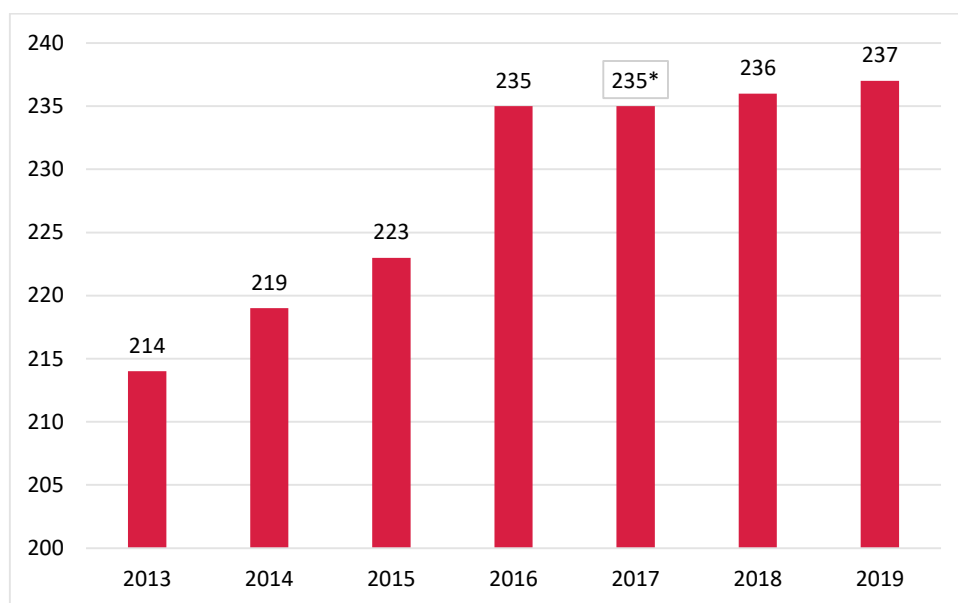
⁵ O wyborze tej właśnie bazy danych zamiast bazy firmy Clarivate (*Web of Science*) zdecydowało przede wszystkim to, że *Web of Science* w niewielkim stopniu uwzględnia publikacje z dziedziny nauk humanistycznych oraz społecznych. Natomiast są one rzetelnie indeksowane, reprezentowane i aktualizowane w *Scopusie*.

⁶ <https://en.moet.gov.vn/>

⁷ Nguyen, H. C., Evers, C., & Marshall, S. (2017). *Accreditation of Viet Nam's higher education*. Quality Assurance in Education.

⁸ Pham, L., Limbu, Y. B., Bui, T. K., Nguyen, H. T., & Pham, H. T. (2019). *Does e-learning service quality influence e-learning student satisfaction and loyalty? Evidence from Vietnam*. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 16(1), s. 17.

Rysunek 1. Liczba uczelni wyższych w Wietnamie w latach 2013-2019

*-wg danych ze statista.com (lata 2018-19 wg MOET)

Źródło: <https://www.statista.com/statistics/815091/number-of-university-students-in-vietnam/> [07.01.2021] oraz MOET (2020).

W ciągu ostatnich dwudziestu lat system szkolnictwa wyższego urósł dwukrotnie. Wskaźnik skolaryzacji dla szkolnictwa wyższego wynosił 10,6% w 1999 r. i prawie trzykrotnie więcej w 2013 r. (UNESCO, 2017). Od 2011 r. tempo wzrostu spadło z powodu spowolnienia naturalnego wskaźnika urodzeń, ale w ostatnich latach pozostaje wysokie. W 2017 r. w całym Wietnamie było 446 uczelni wyższych z liczbą zapisów na studia sięgającą 2,24 miliona osób⁹.

Wśród wyższych instytucji edukacyjnych, jedna trzecia znajduje się bezpośrednio pod nadzorem MOET, a dwie trzecie – pod egidą innych ministerstw i władz prowincji¹⁰. Obecnie 53 uczelnie podlegają władzom MOET, 90 – podmiotom prywatnym, setki – władzom wojewódzkim, kilka – związkom organizacyjnym lub korporacjom, a pięć – międzynarodowym. Wietnamski system szkolnictwa wyższego w trakcie dwóch ostatnich dekad uległ wielu zmianom. Na początku podążał za chińskim, francuskim, a zwłaszcza radzieckim modelem sprzed lat dziewięćdziesiątych XX wieku, jednak ostatnio zaczęto włączać elementy systemów australijskich, amerykańskich czy europejskich.

Rząd Wietnamu wykazał silne i rosnące zaangażowanie w inwestycje w edukację, a zwłaszcza w szkolnictwo wyższe. W ciągu ostatnich dwudziestu lat wydatki na edukację oraz naukę

⁹ Le K.A.T., Hayden M., Nhan T.T. (2019) *Development of the Higher Education Sector in Vietnam*. In: Nguyen C., Shah M. (eds) *Quality Assurance in Vietnamese Higher Education*. Palgrave Macmillan, s. 2. Rozbieżność w podanej liczbie szkół wyższych w porównaniu do podanej powyżej wynika z tego, że ta publikacja uwzględnia również instytucje oferujące krótkie programy kształcenia (*short cycle*), które w polskich warunkach nie zostałyby uznane za szkoły wyższe.

¹⁰ Około czterystu uczelni wyższych w Wietnamie jest zarządzanych przez różne ministerstwa i władze rządowe, korporacje i inne podmioty. Tamże, s. 7.

i technologię systematycznie rosną, stanowiąc 20% wydatków publicznych. Wydatki na edukację osiągnęły 248 100 miliardów VND¹¹, co oznacza wzrost o 92 500 miliardów VND w ciągu ostatnich 5 lat od 2013 do 2017 roku. Wydatki na naukę i technologię również systematycznie rosną, z 0,87% PKB kraju w 2013 roku, i oczekiwano, że w 2020 r. wzrosną do 2% PKB. Liczby te są wysokie w porównaniu z sąsiednimi krajami ASEAN i zgodne ze standardami OECD¹².

Uczelnie publiczne otrzymują znaczną część swoich dochodów z funduszy państwowych i pomocy państwa zarówno na działalność edukacyjną, jak i badawczą. W przypadku uniwersytetów publicznych finansowanie rządowe stanowi znaczący podstawowy dochód, który może stanowić do 50% dochodów uczelni. Czesne stanowi do 40% dochodu uczelni publicznych; uniwersytety publiczne otrzymują również środki z funduszy rządowych na projekty badań naukowych i technologicznych. Istnieje niewielka liczba uniwersytetów publicznych o dużych możliwościach badawczych, których część dochodów pochodzi ze komercjalizacji wyników badań i transferu technologii.

Ministerstwo Finansów (MF) przyznaje uniwersytetom publicznym roczne fundusze za pośrednictwem odpowiednich resortów i instytucji rządowych na wydatki edukacyjne, budynki i infrastrukturę oraz pensje i wynagrodzenia pracowników. Ten roczny grant pozwala uczelniom zapewnić większą autonomię w zarządzaniu własnym budżetem, w szczególności w podejmowaniu decyzji dotyczących wydatków w poszczególnych kategoriach zgodnie z ich własnymi potrzebami, regulowanymi przez różne „normy ramowe” ustalone przez MF. Występują jednak pewne niedogodności, np. instytucjonalne roczne plany finansowe często były zatwierdzane z opóźnieniem; nadwyżka finansowa i niewyłacony kwota finansowa nie mogły zostać przeniesione na następny rok. W związku z tym szeroko informowano o nieefektywności i nieskuteczności wykorzystania tego funduszu.

Ministerstwo Nauki i Technologii (MOST) kieruje swoje środki do stosownych agend, jednostek rządowych i wojewódzkich odpowiedzialnych za poszczególne uczelnie. Od 2007 r., MOST kierował także swoje środki bezpośrednio do uczelni i instytutów badawczych w ramach programu Narodowego Funduszu Rozwoju Nauki i Technologii (NAFOSTED). Fundusz ten uznawany jest za skuteczny w finansowaniu nakładów na badania, jednak stanowi zaledwie 5% funduszu rządowego na badania.

Mimo poprawy infrastruktury fizycznej uczelni, wciąż występują pewne problemy. Po pierwsze, brak niezbędnego sprzętu i laboratoriów potrzebnych do nauczania, nawet na poziomie licencjackim, oraz do prowadzenia badań naukowych. Brakuje również środków przeznaczanych na naprawy i konserwację sprzętu, dostarczanie materiałów eksploatacyjnych i środków chemicznych. Po drugie, warunki biblioteczne nie zostały wystarczająco poprawione: brak aktualnych podręczników, czasopism niezbędnych do nauczania. Po trzecie, na wydziałach humanistycznych i społecznych nie zapewniano warunków do pracy indywidualnej: w tym nie udostępniano pracownikom akademickim biurka i komputerów z dostępem do Internetu. Te warunki pracy są

---

¹¹ 1 PLN = 6 142 VND [styczeń, 2021]

¹² Le K.A.T., Hayden M., Nhan T.T. (2019) *Development of the Higher Education Sector in Vietnam*. In: Nguyen C., Shah M. (eds) *Quality Assurance in Vietnamese Higher Education*. Palgrave Macmillan, s. 8-9.

powszechnie uważane za poważne przeszkody w zapewnianiu jakości kształcenia, prowadzenia badań naukowych i nadzorowania pracy studentów¹³.

Ogólnie rzecz biorąc, specyfikę wietnamskich instytucji szkolnictwa wyższego scharakteryzować można trzema głównymi atrybutami: scentralizowane zarządzanie, ograniczona konkurencja i ukierunkowanie na kształcenie zawodowe¹⁴. Uniwersytety w Wietnamie działają pod scentralizowaną kontrolą MOET w zakresie programów nauczania, finansowania, limitów zapisów na studia oraz zasobów materialnych. W Tabeli 1 przedstawiono zmiany w liczbie studentów studiujących w uczelniach wietnamskich w latach 2014-2018 z podziałem na uczelnie publiczne i niepubliczne. Z kolei rysunek 2 obrazuje wskaźniki mobilności studentów wietnamskich na tle regionu, gdzie Wietnam znajduje się zaraz na drugim miejscu za Malezją.

Tab. 1: Liczba studentów w uczelniach wyższych Wietnamu w okresie 2014-2018

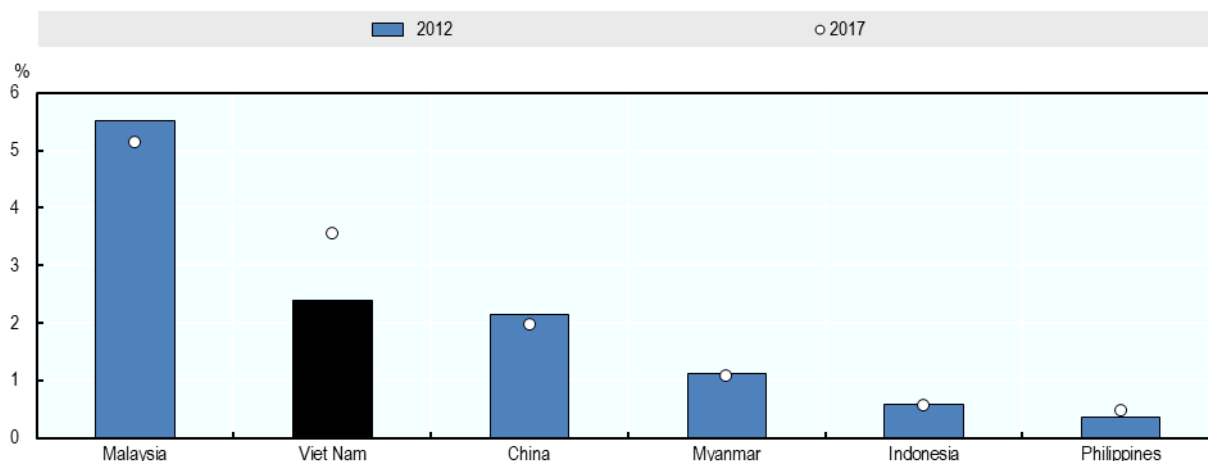
	2014	2015	2016	2017	2018
Studenci (w tys.)	2 363,9	1 753,2	1 767,9	1 707,0	1 526,1
Studenci – Uczelnie publiczne (w tys.)	2 050,3	1 520,8	1 523,9	1 439,5	1 261,5
Studenci – Uczelnie niepubliczne (w tys.)	313,6	232,4	244,0	267,5	264,6
Indeks (Rok poprzedni = 100) - %					
Studenci	114,7	96,1	100,8	96,6	89,4
Studenci – Uczelnie publiczne	114,4	95,2	100,2	94,5	87,6
Studenci – Uczelnie niepubliczne	116,3	102,1	105,0	109,7	98,9

Źródło: MOET 2020.

¹³ Tamże, s. 10.

¹⁴ Nguyen, K.D., Oliver, D.E. and Priddy, L.E. (2009), "Criteria for accreditation in Vietnam's higher education: focus on input or outcomes", Quality in Higher Education, Vol. 15 No. 2, pp. 123-134.

Rysunek 2. Wskaźnik mobilności wyjazdowej (studentów) w roku 2012 i 2017 (%)

Źródło: UNESCO Institute for Statistics (UIS) database, Indicator: Outbound mobility ratio, all regions, both sexes (%), <http://data.uis.unesco.org>.

Prezentowane dane należy traktować z pewną dozą ostrożności. Dostępność danych na temat mobilności studentów wietnamskich opiera się głównie na raportach krajów przyjmujących i instytucji międzynarodowych, takich jak Bank Światowy, British Council i UNESCO. Z kolei, informacje są gromadzone w sposób mniej systematyczny przez różnego rodzaju agencje w Wietnamie, co często przekłada się na niespójność danych, np. znacznie większe dane dotyczące mobilności zewnętrznej obejmują również studentów zapisanych na kursy zawodowe, językowe i kursy krótkoterminowe na podstawie raportów z ambasad¹⁵. W 2009 roku około 43 000 studentów wietnamskich studiowało za granicą, co uplasowało Wietnam na liście krajów o najszybciej rosnącym przepływie studentów wyjeżdżających do Chin, Indii, Niemiec i Korei Południowej. Według danych Instytutu Statystyki UNESCO liczba ta wzrosła do 70 328 w 2017 r., podczas gdy komunikat prasowy MOET wskazywał znacznie większą liczbę w 2016 r., bo aż 130 000 wietnamskich studentów studiujących za granicą. Wskaźniki mobilności wyjazdowej również wzrosły z 2,4% do 3,0% w latach 2011–2017¹⁶. Te rosnące wskaźniki odzwierciedlają zarówno dobre perspektywy gospodarcze Wietnamu jak i dochody gospodarstw domowych, co z kolei stymuluje większą mobilność wyjazdową studentów wietnamskich (zob. Tabela 2).

¹⁵ T. T. Nhan, K. A.T. Le (2019), *Internationalisation of Higher Education in Vietnam*, In: Nguyen C., Shah M. (eds) *Quality Assurance in Vietnamese Higher Education*. Palgrave Macmillan, s. 28.

¹⁶ Wskaźnik ten oznacza odsetek studentów z danego kraju studiujących za granicą w stosunku do całkowitej liczby osób zapisanych na studia wyższe i łączy w sobie cztery zmienne: dochody gospodarstw domowych, czynniki trendu, kurs walutowy i pojemność krajowego sektora szkolnictwa wyższego. Tamże, s. 29.

Tab. 2: Wskaźniki mobilności studentów do/z Wietnamu w okresie 2011-2017

Wskaźniki	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Przyjeżdżający (<i>inbound</i>)	3 717	3 996	3 608	2 540	2 874	5 624	–
Wyjeżdżający (<i>outbound</i>)	52 396	54 081	55 973	59 356	68 038	70 326	70 328
Wskaźnik mobilność wyjazdowej	2,4	2,4	2,5	2,2	2,8	3,0	–

Źródło: T. T. Nhan, K. A.T. Le (2019), *Internationalisation of Higher Education in Vietnam*, In: Nguyen C., Shah M. (eds) *Quality Assurance in Vietnamese Higher Education*. Palgrave Macmillan, s. 29.

Wietnam doświadcza dużej dysproporcji w mobilności studentów do wewnątrz i na zewnątrz, co wskazuje na silne czynniki przyciągające ze strony edukacji zagranicznej w przeciwieństwie do ograniczonej atrakcyjności tego kraju dla studentów zagranicznych. Według danych UNESCO napływ przyjeżdżających studentów do Wietnamu nieznacznie wzrósł z 3 717 do 5 624 między rokiem 2011 a 2016. Z kolei Departament Współpracy Międzynarodowej Edukacji Wietnamskiej (VIED) zgłosił wyższą liczbę 7 711 w czerwcu 2016 r., z czego około 93% pochodzi z państw członkowskich ASEAN. Dwa sąsiednie kraje, Laos i Kambodża, stanowią największy odsetek przyjeżdżających studentów, wynosząc odpowiednio 1 772 i 318 studentów przede wszystkim ze względu na ich znaczną wietnamskojęzyczną społeczność. MOET ambitnie dążył do przyjęcia 15 000 studentów zagranicznych do krajowego systemu szkolnictwa wyższego do 2020 r. Z powodu braku podjęcia stosownych działań na szczeblu rządowym i instytucjonalnym cel ten nie został osiągnięty. Połączenie problemów związanych z ramami prawnymi i regulacyjnymi, możliwościami, normami jakości, korupcją i kwestiami językowymi należy zaliczyć do głównych przeszkód dla mobilności przyjeżdżającej. Zresztą, tempo internacjonalizacji szkolnictwa wyższego Wietnamu jest nadal na poziomie niższym niż zakładano przez władze państwowe Wietnamu¹⁷. Zgodnie z badaniem nad szacowanym poziomem korupcji (Corruption Perceptions Index)¹⁸, prowadzonym przez Transparency International w roku 2020, Wietnam zajął relatywnie niskie 104 miejsce, otrzymując 36 punktów, w porównaniu do Polski, która zajęła 45 miejsce (56 pkt.). Z kolei w rankingu tym lepiej wypada Wielka Brytania zajmując 11 miejsce (77pkt.), oraz USA – 25 miejsce (67 pkt.).

Poniżej zaprezentowane najlepsze uniwersytety w Wietnamie (Tabela 3) według *uniRank*, na podstawie corocznego rankingu wietnamskich uniwersytetów, który w roku 2020 obejmuje 73

¹⁷ T. T. Nhan, K. A.T. Le (2019), s. 30.

¹⁸ ewaluacji poddano 180 krajów, które mogą otrzymać od 0 (kraj wysoce skorumpowany) do 100 punktów (znikoma skala korupcji). Jest to narzędzie służące do szacunkowego pomiaru korupcji poprzez badanie postrzegania skali tego zjawiska. <https://www.transparency.org/en/cpi/2020/index/pol> [28.01.2021]

wietnamskie uczelnie wyższe spełniające następujące kryteria wyboru uniRank¹⁹: 1) bycie utworzoną, licencjonowaną lub akredytowaną przez odpowiednią wietnamską organizację związaną ze szkolnictwem wyższym; 2) oferowanie co najmniej czteroletnich studiów licencjackich lub po-licencjackich (*postgraduate*: magisterskich lub doktoranckich), 3) prowadzenie kursów przeważnie w tradycyjnym, stacjonarnym formacie a nie na odległość. Jak widać wśród przedstawionych uczelni wietnamskich, dominują uczelnie państwowe, choć w pierwszej dziesiątce znalazły się też dwa uniwersytety prywatne: Duy Tan University na miejscu 8, oraz HUTECH University na miejscu 10.

Tab. 3: Ranking Top 20 wietnamskich uczelni wyższych wg uniRank

l.p.	Nazwa uczelni	Miasto	l.p.	Nazwa uczelni	Miasto
1	Vietnam National University, Hanoi	Hanoi	11	Vietnam National University	Ho Chi Minh City
2	Hanoi University of Science and Technology	Hanoi	12	Thuyloi University	Hanoi
3	Ho Chi Minh City University of Technology	Ho Chi Minh City	13	VNUHCM - University of Science	Ho Chi Minh City
4	Can Tho University	Can Tho ...	14	Hue University	Hue ...
5	The University of Da nang	Da Nang ...	15	Ho Chi Minh City University of Agriculture and Forestry	Ho Chi Minh City
6	University of Economics Ho Chi Minh City	Ho Chi Minh City	16	Ho Chi Minh City University of Technology and Education	Ho Chi Minh City
7	National Economics University	Hanoi	17	Foreign Trade University	Hanoi ...
8	Duy Tan University	Da Nang	18	Thai Nguyen University	Thai Nguyen ...
9	Hanoi National University of Education	Hanoi	19	Ho Chi Minh City University of Social Sciences and Humanities	Ho Chi Minh City
10	HUTECH University	Ho Chi Minh City	20	VNU University of Science	Hanoi

Źródło: uniRank, <https://www.4icu.org/vn/> [05.01.2021]

¹⁹ uniRank™ jest wiodącym międzynarodowym katalogiem i wyszukiwarką szkół wyższych, zawierającą recenzje i rankingi ponad 13 800 oficjalnie uznanych uniwersytetów i szkół wyższych w 200 krajach. <https://www.4icu.org/vn/> [04.01.2021]

Można mieć pewne zastrzeżenia metodologiczne do tworzenia²⁰ rankingu przedstawionego w tabeli 3, jednak obrazuje on pogładową sytuację wśród uczelni wietnamskich.

Warto zauważyć, że jeden z uniwersytetów wietnamskich znajduje się na Liście Szanghajskiej, jest to Ton Duc Thang University (TDTU)²¹. Przyczyn jego sukcesu można dopatrywać się w aktywnych działaniach podjętych na rzecz jakości zarówno w zakresie dydaktyki jak i działalności naukowo-badawczej. Ten wietnamski uniwersytet podzielił stanowisko z kilkoma wiodącymi światowymi instytucjami, takimi jak Waikato University w Nowej Zelandii, Université Gustave Eiffel we Francji, Chungnam University w Korei Południowej i City University London w Wielkiej Brytanii. Utworzony jako uczelnia prywatna w 1997 roku przez Federację Pracy Ho Chi Minh City, Ton Duc Thang stał się uczelnią publiczną w 2008 roku po przejęciu jej przez Wietnamską Generalną Konfederację Pracy.²²

Pod względem nauki i technologii, TDTU jest instytucją numer jeden w Wietnamie w aspektach takich jak liczba publikacji, produktywność badań, liczba cytowań i jakość publikacji według statystyk z Bazy Scopus. Ilość publikacji afiliowanych przez TDTU w 2019 r. stanowiła 22,5% wszystkich instytucji zlokalizowanych w Wietnamie oraz prawie połowę (43,2%) wszystkich cytowań naukowych, które cały kraj osiągnął w 2019 r. Według Bazy WoS, na dzień 31 grudnia 2019 roku kraje ASEAN opublikowały łącznie 63 445 artykułów naukowych w czasopismach ISI. Wśród 10 najlepszych uniwersytetów tylko TDTU reprezentowało Wietnam, zajmując miejsce 7. Jednocześnie należy podkreślić, że uczelnia ta znalazła się w rankingu w roku 2019 na pozycji pomiędzy 901-1000, a już w następnym roku awansowała do grupy uczelni z poziomu 701-800.

Z kolei według rankingu *QS Asia University Rankings* wśród najlepszych uczelni azjatyckich uczelnie wietnamskie w okresie 2018-2020 zajmują relatywnie niskie miejsce w rankingu (Tabela 4).

Tab. 4: Ranking uczelni wietnamskich na tle uczelni azjatyckich w okresie 2018-2020

Uczelnia wyższa	2018	2019	2020
Viet Nam National University Ho Chi Minh City (VNU-HCM)	142	144	143
Vietnam National University, Hanoi	139	124	147
Ton Duc Thang University	-	291-300	207

²⁰ Obecny uniRank University Ranking™ jest oparty na algorytmie obejmującym 5 obiektywnych i niezależnych wskaźników sieciowych pochodzących z 4 różnych źródeł danych: Moz Domain Authority, Alexa Global Rank, SimilarWeb Global Rank, Majestic Referring Domains, Majestic Trust Flow <https://www.4icu.org/about/> [05.01.2021]

²¹ <http://www.tdt.edu.vn/>; <http://www.shanghairanking.com/World-University-Rankings/Ton-Duc-Thang-University.html> [5.01.2021]

²² <https://e.vnexpress.net/news/news/ton-duc-thang-university-makes-world-top-800-ranking-4147137.html> [28.01.2021]

Uczelnia wyższa	2018	2019	2020
Hanoi University of Science and Technology	291-300	261-270	261-270
Can Tho University	301-350	351-400	401-450
University of Da Nang	-	451-500	401-450
Hue University	351-400	451-500	451-500
Duy Tan University	-	-	451-500

Źródło: <https://www.topuniversities.com/university-rankings/asian-university-rankings/> [05.01.2021]

Ciekawostką jest finansowany przy udziale Banku Światowego projekt o wartości 155 milionów USD, który ma na celu wzmocnienie potencjału badawczego, dydaktycznego i instytucjonalnego na Narodowym Uniwersytecie Rolniczym Wietnamu, Uniwersytecie Nauki i Technologii w Hanoi oraz Uniwersytecie Przemysłu w Ho Chi Minh City. Program wspiera także rozwój systemu zarządzania informacją i współdzielonej e-biblioteki, z którego korzysta blisko 800 000 studentów i wykładowców²³.

3 AKADEMICKA WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA WIETNAMU

Ważną rolę we wzmacnianiu międzynarodowej współpracy akademickiej Wietnamu z Europą odegrała zmiana filozofii działania programu Erasmus. Od roku 2014 jako Erasmus+ stał się on w zdecydowanie szerszym zakresie otwarty na współpracę z krajami pozaeuropejskimi. Co więcej – w ramach działania *Development Co-operation Instrument (DCI)* przeznaczono specjalne środki na rozwój współpracy z państwami Azji Południowo-Wschodniej, w tym i Wietnamu²⁴. Na efekty nie trzeba było długo czekać, co zostało przedstawione w Tabeli 5.

Tab. 5: Współpraca Wietnamu z krajami Europy w ramach Erasmus+

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba wspartych projektów współpracy z Wietnamem	b.d.	50	66	84	88	178
Liczba studentów i pracowników przyjeżdżających do Europy	b.d.	343	491	547	428	598

²³ <https://www.worldbank.org/en/topic/tertiaryeducation#3>

²⁴ European Commission, *Erasmus+ International Credit Mobility. Handbook for Participating Organisations. Version 4.1.* https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/sites/default/files/handbook-erasmus-icm_feb2020_en.pdf

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba studentów i pracowników wyjeżdżających do Wietnamu	b.d.	160	256	280	258	314
Procentowy udział Wietnamu w budżecie DCI Asia	b.d.	13,6	18,9	17,2	16,1	15,0
Liczba programów Erasmus Mundus Joint Master Degree z udziałem Wietnamu	0	2	4	5	5	5
Liczba projektów Erasmus+ Capacity Building z udziałem Wietnamu	b.d.	11	15	13	12	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Komisji Europejskiej Erasmus+ for higher education in Vietnam²⁵

Wietnam, podobnie jak wiele innych krajów, prowadzi intensywną współpracę naukową ze Stanami Zjednoczonymi w ramach Programu Fulbrighta. Choć należy zauważyć, że współpraca ta nie jest tak intensywna, jak choćby w przypadku Polski. Podstawowe dane dotyczące działania Programu Fulbrighta są przedstawione w Tabeli 6. Inaczej niż w wielu innych krajach widać, że w Wietnamie zdecydowanie więcej stypendiów przyznawanych jest studentom niż pracownikom naukowym.

Tab. 6: Efekty działania Programu Fulbrighta w Wietnamie.

Rodzaj wsparcia	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Stypendia dla pracowników naukowych	5	4	7	6	4	6
Stypendia dla studentów	20	14	17	15	16	13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ambasady USA w Wietnamie, Fulbright Program in Vietnam²⁶.

Istotnym elementem umiędzynarodowienia szkolnictwa wyższego w Azji Południowo-Wschodniej jest tworzenie lokalnych filii zagranicznych uniwersytetów. Ze względu na potencjał rozwoju rynku edukacyjnego także i Wietnam stał się terenem tego rodzaju aktywności. W roku 2000 utworzony został RMIT Vietnam z siedzibami w Hanoi oraz Ho Chi Minh. W sumie w tej akredytowanej przez Ministerstwo Edukacji i Kształcenia Socjalistycznej Republiki Wietnamu uczelni studiuje ponad

²⁵ European Commission, *Erasmus+ for higher education in Vietnam 2019*, https://ec.europa.eu/assets/eac/erasmus-plus/factsheets/asia-central/vietnam_erasmusplus_2019.pdf oraz *Erasmus+ for higher education in Vietnam 2017*, https://ec.europa.eu/assets/eac/erasmus-plus/factsheets/asia-central/erasmusplus_vietnam_2017.pdf.

²⁶ US Embassy & Consulate in Vietnam, *Fulbright Program in Vietnam*, <https://vn.usembassy.gov/education-culture/fulbright-program-vietnam/>

7 000 osób²⁷. Sukces tej uczelni może skłonić inne kraje i szkoły wyższe do rozpoczęcia ekspansji w Wietnamie.

Ważnym aspektem z punktu widzenia zwiększenia mobilności studentów do Wietnamu, są plany MOET dotyczące zwiększania liczby oferowanych kursów w uczelniach wyższych w języku angielskim dla obcokrajowców. W tym można upatrywać również szanse dla osób z Polski, gdyż czesne za studia jest relatywnie niskie. Są różne możliwości rozpoczęcia studiów w Wietnamie, często w ramach wymiany akademickiej na podstawie umów bilateralnych pomiędzy uczelnią Polską a Wietnamską. Na podstawie umów studenci zagraniczni zwolnieni są z ponoszenia opłaty za studia. Muszą jednak samodzielnie załatwić niezbędne formalności wizowe oraz pokryć koszty zakwaterowania, koszty podróży, ubezpieczenia zdrowotnego oraz NNW. Należy zaznaczyć, że uczelnie wietnamskie pomagają w znalezieniu zakwaterowania. Osoby, które chcą studiować na studiach licencjackich lub magisterskich muszą skontaktować się z uczelnią oferującą odpowiedni kierunek, zapoznać się z wymogami formalnymi, opłatami za studia oraz możliwościami uzyskania stypendium.

Omawiając międzynarodową współpracę akademicką Wietnamu należy jednak przede wszystkim podkreślić znaczenie związków z dawną metropolią, czyli Francją. Pomimo rosnącej popularności języka angielskiego, coraz silniejszej współpracy z krajami anglosaskimi (Australia, USA, Wielka Brytania), to Francja pozostaje niejako „naturalnym” partnerem w międzynarodowych projektach. Tym bardziej, że pokłosiem okresu kolonialnego jest relatywnie wysoka znajomość języka francuskiego, co ułatwia nawiązywanie kontaktów czy odbywanie studiów we Francji²⁸.

4 WSPÓŁPRACA AKADEMICKA MIĘDZY POLSKĄ A WIETNAMEM

Najliczniejszą grupę stanowili studenci z Wietnamu: lepiej lub gorzej mówili po polsku, ale bardzo szybko integrowali się z polskimi studentami. Byli przyjaźnie nastawieni, kulturalni i niezwykle pracowici. Bez problemów radzili sobie z zaliczeniami i egzaminami i nierzadko pomagali w nauce polskim studentom. W miarę upływu czasu otwierali się i wtedy dowiadaliśmy się, że zostali wybrani z grupy najlepszych kandydatów na studia i ich patriotycznym obowiązkiem jest ukończyć studia i zdobyć dyplom potrzebny w procesie odbudowy i rozwoju Wietnamu po straszliwej wojnie²⁹.

Prof. dr hab. Tadeusz Słomka, Rektor Akademii Górniczo-Hutniczej
im. Staszica w kadencjach 2012–2016 i 2012–2020

---

²⁷ Study International, *Four of Asia's top branch campuses*. <https://studyinternational.com/news/four-of-asias-top-branch-campuses/>

²⁸ Le K.A.T., Hayden M., Nhan T.T. (2019) *Development of the Higher Education Sector in Vietnam*. In: Nguyen C., Shah M. (eds) *Quality Assurance in Vietnamese Higher Education*. Palgrave Macmillan, s. 34.

²⁹ *Przyjaźń Polsko-Wietnamska. Wietnamscy absolwenci Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie*, red. M. Foryś, H. Chí Hung, Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, Kraków 2015.

Badania nad społecznością wietnamską w Polsce prowadzone są relatywnie rzadko z uwagi na „utrudnioną komunikację językową i interakcją między nimi a polskimi badaczami”³⁰. Zanim zostanie przedstawiona współpraca akademicka między Polską a Wietnamem, należy uzmysłowić sobie, ilu Wietnamczyków przybywa z roku na rok do Polski. Otóż z danych OECD za lata 2014-2018 wynika, że liczba Wietnamczyków przybywających do Polski na tle innych grup narodowościowych (Białoruś, Ukraina) zwiększała się, choć przy zdecydowanie mniejszej dynamice (Tabela 7).

Tab. 7: Napływ ludności zagranicznej do Polski w latach 2014-2018 wg narodowości

Kraj pochodzenia	2014	2015	2016	2017	2018
Wietnam	1 968	3 297	3 226	3 980	3 040
Ukraina	7 790	45 237	63 843	78 968	88 740
Białoruś	1 415	3 178	3 499	6 192	7 915

Źródło: OECD, 2021 <https://stats.oecd.org/> [05.01.2021]

Od roku 1955 Rząd Polski udzielał Wietnamczykom pomocy w dziedzinie edukacji i kształcenia, dzięki czemu właśnie wtedy pierwsze grupy wietnamskich studentów rozpoczęły studia wyższe w polskich uczelniach. Godny uwagi był okres od 1965 roku, kiedy walka o zjednoczenie ojczyzny osiągnęła w Wietnamie punkt kulminacyjny. Państwo wietnamskie z myślą o odbudowie kraju po wojnie, wysyłało tysiące młodych ludzi na studia za granicę, głównie do zaprzyjaźnionych krajów, w tym do Polski. Szacuje się, że w minionych dziesięcioleciach liczba Wietnamczyków, którzy odbywali studia magisterskie, inżynierskie i doktoranckie na polskich uczelniach, w instytutach naukowych oraz robotnicy, którzy przebywali na stażach i praktykach w polskich fabrykach, zakładach pracy, jednostkach produkcyjnych, kopalniach, w szkołach zawodowych wynosiła 10 tysięcy. Dla siły roboczej, która w Polsce zdobywała specjalistyczne kwalifikacje, miejscem nauki były głównie kopalnie i zakłady przemysłu stoczniowego, a także obiekty należące do innych gałęzi gospodarki, gdzie Polska słynie z fachowości i wysokiego poziomu technologicznego.

Można powiedzieć, że Polska wykształciła dla Wietnamu kadrę specjalistów naukowo-technicznych, potrzebnych w wielu dziedzinach, jak np. nauki ścisłe (matematyka, fizyka, chemia, mechanika, geografia), nauki humanistyczne (filologia), technika (kopalnictwo, metalurgia, mechanika, energetyka, geologia, budowa okrętów, ekonomia, elektronika, lotnictwo, geodezja, rolnictwo, medycyna, farmaceutyka, przemysł żywnościowy). Wietnamscy urzędnicy, którzy zdobyli wykształcenie w Polsce, po powrocie do kraju, są wysoko cenieni pod względem kwalifikacji, fachowości, odpowiedzialności, stylu pracy odpowiadającego wymaganiom epoki przemysłowej. Wielu z nich podejmuje pracę na ważnych stanowiskach w urzędach państwowych, instytutach naukowo-badawczych, jednostkach produkcyjnych, pełniąc różne funkcje począwszy od ministrów, wiceministrów, dyrektorów departamentów przez rektorów uniwersytetów, na wysokim stopniem

³⁰ Cudzoziemcy przybywający do Polski wolno uczą się nowego języka, a niewielu polskich badaczy zna język wietnamski. Nie sprzyja to badaniom o charakterze jakościowym oraz antropologicznym. Andrejuk, K. (2019). *Imigranci wietnamscy w Polsce – dynamika przemian społeczności według urzędowych danych statystycznych*. Studia BAS, (4), s. 143.

oficerach armii wietnamskiej kończąc. Oto kilka znamienych przykładów: dwóch ministrów, dwie osoby pełniące funkcję równoważną ministrowi, ośmiu wiceministrów i osób pełniących funkcje równoważne wiceministrom, czterech rektorów uniwersytetów, jeden generał i major armii oraz wielu dyrektorów instytutów naukowo-badawczych, dyrektorów departamentów, dyrektorów urzędów podlegających ministerstwom i resortom.

Za czasów PRL-u akademickie kontakty z Wietnamem były bardzo intensywne. Jak podaje Ambasada Wietnamu, w naszym kraju zdobyło wykształcenie ponad 7 500 specjalistów³¹. Współpracę ułatwiało podpisanie w roku 1972 umowy o wzajemnym uznawaniu dyplomów, wypowiedziane przez Polskę po transformacji ustrojowej lat 1989/90. Zmiany geopolityczne lat 90 sprawiły, że kwestie relacji akademickich zeszyły na zdecydowanie dalszy plan i współpraca niemal całkowicie zamarła.

Dopiero w ciągu ostatniego dziesięciolecia temat relacji akademickich powrócił w relacjach między obydwojoma krajami. Za moment przełomowy należy uznać rok 2017 i wizytę w Wietnamie polskiej delegacji, z Prezydentem RP, Andrzejem Dudą, na czele. W trakcie jej trwania podpisano porozumienia dwustronne promujące współpracę w obszarze nauki i szkolnictwa wyższego, a także gospodarki. Uczestniczący w tej wizycie ówczesny Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego RP, Jarosław Gowin, deklarował: *„Umiejdzynarodowienie polskiego systemu szkolnictwa wyższego jest kluczowym warunkiem podniesienia jakości kształcenia. Gwarantuje nabycie przez studentów kompetencji, które są niezbędne do funkcjonowania we współczesnym zglobalizowanym świecie, a ponadto – jest szansą na zwiększenie rozpoznawalności osiągnięć polskiej nauki. Współpraca badawcza pomiędzy Polską i Wietnamem – na przykład w sektorach budownictwa okrętowego, ochrony środowiska i biomedycyny, jest doskonałym przykładem takich działań”*³².

We wspólnym komunikacie Prezydentów obydwoj państw, w punkcie 9. podkreślano znaczenie podpisanego porozumienia pomiędzy wietnamskim MOET a polskim MNiSW, które gwarantowało zwiększenie liczby stypendiów dla studentów obydwoj krajów do 20. A także wyrażono nadzieję, na szybkie zakończenie negocjacji w sprawie wzajemnego uznawania dyplomów akademickich³³.

Odnosząc się do rozwijanej współpracy portal Study in Poland podkreślał, że *„Wspólne programy kształcenia studentów mają w swojej ofercie Akademia Morska w Gdyni i Vietnam Maritime University w Haiphong. W zakresie fizyki współdziałają Uniwersytet Zielonogórski z Hong Duc University. Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie zawarła ponad 5 umów z wietnamskimi instytucjami naukowo-badawczymi, m.in. z Vietnam National University w Ho Chi Minh, które dotyczą obszarów biomedycyny, mechatroniki, IT, zarządzania i nauk humanistycznych. AGH współpracuje także z najlepszym wietnamskim uniwersytetem prywatnym, czyli Binh Duong University, w zakresie zarządzania, budownictwa podziemnego, ekologii, biomedycyny i nauk humanistycznych. Geoturystyki, geodezji i górnictwa dotyczy z kolei współpraca z Hanoi University of Mining and Geology”*³⁴.

---

³¹ Vietnam Ministry of Foreign Affairs, Embassy of the Socialist Republic of Vietnam in Poland, *Relations Vietnam-Poland*. <https://vnembassy-warsaw.mofa.gov.vn/en-us/bilateralrelationship/Memorable%20Milestone/Pages/default.aspx>

³² Study in Poland. *Wietnam: Krok w stronę umiejdzynarodowienia polskiej nauki*. http://www.studyinpoland.pl/konsorcjum/index.php?option=com_content&view=article&id=14465:wietnam-krok-w-strone-umiejdzynarowienia&catid=258:145-newsletter-2017&Itemid=100284

³³ Kancelaria Prezydenta RP. *Joint statement – porozumienie polsko-wietnamskie*. https://www.prezydent.pl/download/gfx/prezydent/pl/defaultaktualnosci/5381/201/1/20171128_joint_statement.pdf

³⁴ Tamże.

Temat rozwijania współpracy naukowej powrócił w roku 2018 w czasie wizyty delegacji wietnamskiej, której przewodził wicepremier tego kraju. Ze strony polskiej, minister nauki i szkolnictwa wyższego Jarosław Gowin potwierdził znaczenie wymiany akademickiej oraz zintensyfikowania współpracy o charakterze badawczym. Dodatkowo w trakcie tej wizyty omawiano kwestię utworzenia lektoratu języka polskiego na Uniwersytecie w Hanoi³⁵.

Zmiany w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego oraz nowe źródła finansowania zachęcają polskich nauczycieli akademickich i studentów do podejmowania różnorodnej współpracy również z wietnamskimi uczelniami, aczkolwiek dotychczas, potencjał ten nie został wykorzystany w pełni przez polskie uczelnie wyższe. Generalnie, uwarunkowanie wzrostu umiędzynarodowienia polskich szkół wyższych związane jest nie tylko z rosnącym zainteresowaniem wyjazdami krótkoterminowymi wśród studentów i nauczycieli akademickich. Niż demograficzny i ogólna malejąca liczba studentów zwróciła uwagę kierujących polskimi uczelniami na możliwość pozyskania studentów z zagranicy i zaoferowania bardziej powszechnego płatnego kształcenia za studiowanie w obcym języku. W następstwie pojawiły się nowe formy współpracy dydaktycznej, między uczelniami z różnych krajów, takie jak np. wspólne programy kształcenia, podwójne i wspólne dyplomy. W przypadku aktywności naukowej upowszechnienie języka angielskiego (konferencyjnego) spowodowało konieczność doskonalenia kompetencji językowych i umożliwiło współpracę nie tylko przy wspólnych publikacjach, ale również projektach naukowych i uczestnictwo w międzynarodowych sieciach, konsorcjach naukowych, stowarzyszeniach, itd.

Tabela 8 przedstawia ogólną liczbę studiujących cudzoziemców w Polsce. Pierwszym wnioskiem jest, że liczba ta się systematycznie zwiększa. W 2019 roku było to już ponad 82 tys. osób. Z roku na rok zdecydowanie coraz więcej osób wybiera Polskę do studiowania, m.in. z Europy, Azji, a nawet z Afryki. Jeśli chodzi o kraje, to pierwsze miejsce zajmuje Ukraina skąd w 2019 roku studiowało u nas ponad 39 tys. i Białoruś – ponad 8 tys. osób. Należy szczególnie podkreślić obserwowaną rosnącą tendencję osób studiujących w uczelniach polskich pochodzących z krajów azjatyckich. Przyrost roczny liczby studentów z Azji do Polski w stosunku do roku poprzedniego zaczynając od roku 2015 wynosi odpowiednio 23,10%, 33,08% (2016), 23,41% (2017), 15,58% (2018) oraz 17,84% w ostatnim roku 2019 obejmującym zakres niniejszej analizy (zob. Tabela 8). Z kolei, liczba Wietnamczyków przybywających na studia do Polski rosła równie dynamicznie, przyrost tej liczby w ujęciu procentowym w stosunku do roku poprzedniego kształtuje się następująco 14,15% (2015), 9,40% (2016), 14,06% (2017), 28,42% w roku 2018, oraz aż 33,33% w roku 2019. Ten wzrost zainteresowania ze strony wietnamskiej tłumaczyć można m.in. odnowieniem kontaktów między krajami zawierając porozumienie między Ministrem Nauki i Szkolnictwa Wyższego Rzeczypospolitej Polskiej a Ministerstwem Edukacji i Kształcenia Socjalistycznej Republiki Wietnamu o współpracy w dziedzinie szkolnictwa wyższego, podpisane w Hanoi dnia 28 listopada 2017 r.³⁶

---

³⁵ Ministerstwo Edukacji i Nauki, *Rozwój współpracy polsko-wietnamskiej w obszarze naukowym*.

<https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/rozwoj-wspolpracy-polsko-wietnamskiej-w-obszarze-naukowym>

³⁶ <https://sip.lex.pl/akty-prawne/mp-monitor-polski/wietnam-polska-porozumienie-o-wspolpracy-w-dziedzinie-szkolnictwa-18749456>

Tab. 8: Liczba cudzoziemców studiujących w Polsce w okresie 2014-2019

KRAJ	Liczba studentów					
Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Studenci OGÓŁEM	46101	57119	65793	72743	78257	82194
Azja	5602	6896	9177	11325	13089	15424
Indie	545	896	2138	2987	3571	3388
Afryka	719	1197	1440	2033	2573	3253
Europa	38475	47591	53719	57823	61023	61881
Białoruś	4118	4615	5119	6044	7314	8373
Czechy	795	1119	1061	1448	1655	1105
Hiszpania	1188	1407	1607	1889	2131	2260
Litwa	932	917	802	711	648	563
Niemcy	857	1040	1173	1257	1315	1493
Norwegia	1538	1581	1531	1466	1494	1423
Rosja	966	1042	1055	1077	1187	1320
Turcja	1024	1205	1471	1807	1928	2203
Ukraina	23392	30589	35584	37829	39203	39017
Wielka Brytania	273	317	339	352	342	289
Wietnam	205	234	256	292	375	500
Stany Zjednoczone	696	717	769	768	753	727

Źródło: Szkolnictwo wyższe i jego finanse, 2014-2019, GUS, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/edukacja/edukacja/szkolnictwo-wyzsze-i-jego-finanse-w-2019-roku,2,16.html#archive> [03.01.2021].

W tabeli 9 przedstawione są środki na finansowanie współpracy naukowej z zagranicą uczelni polskich w tys. zł.

Tab. 9: Środki na finansowanie współpracy naukowej z zagranicą w 2017 roku (POLSKA)

	Środki na finansowanie współpracy naukowej z zagranicą
Uczelnie publiczne	519960,1
Uczelnie niepubliczne	8436,4
Ogółem	528396,5

Źródło: GUS, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/edukacja/edukacja/szkolnictwo-wyzsze-i-jego-finanse-w-2019-roku,2,16.html> [03.01.2021].

Należy wspomnieć o programach wspierających mobilność akademicką, skierowanych zarówno dla studentów, doktorantów, jak i nauczycieli akademickiej czy kadry administracyjnej pracującej w

polskich uczelniach wyższych. Należy do nich program Erasmus +³⁷, Program im. Iwanowskiej³⁸, profesura gościnnie NAWA³⁹, program im Stanisława Ulama⁴⁰, program im. Bekkera⁴¹. Dodatkowo można znaleźć programy wspierające umiędzynarodowienie w ramach fundacji na rzecz nauki polskiej. Należą do nich m.in.: Homing⁴², Międzynarodowe Agendy Badawcze (MAB)⁴³, Mistrz⁴⁴, wyjazdowe stypendia naukowe⁴⁵. NAWA również wspiera aktywności międzynarodowe uruchamiając w razie potrzeby granty interwencyjne NAWA⁴⁶. Warto również wspomnieć, że NAWA finansuje stypendia wynikające z art. 209 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce doktorantom wietnamskim, kształcącym się w szkołach doktorskich na mocy Porozumienia między Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego Rzeczypospolitej Polskiej a Ministerstwem Edukacji i Kształcenia Socjalistycznej Republiki Wietnamu o współpracy w dziedzinie szkolnictwa wyższego. W roku akademickim 2020/21 jest to 21 osób. Biorąc pod uwagę dobre przygotowanie kandydatów, ich silną motywację, oraz przyszłe perspektywy na zajmowanie wysokich stanowisk w środowisku akademickim lub administracji państwowej Wietnamu, uzasadnione wydaje się kontynuowanie lub wręcz rozszerzenie tego działania.

Ze strony Wietnamskiej występuje duże zainteresowanie umiędzynarodowieniem szkolnictwa wyższego w kraju, a działania podejmowane w tym kierunku można rozpatrywać dwutorowo: opracowanie przez rząd Wietnamu strategii umiędzynarodowienia oraz podejmowane inicjatywy międzynarodowe w ramach porozumień dwustronnych. Generalnie, Wietnam jest określany jako kraj importujący, który przyjmuje „cały pakiet” zachodnich programów i standardów, a usługi i dostawcy usług edukacyjnych są coraz bardziej zróżnicowani pod względem form i dyscyplin⁴⁷. Wśród dostawców usług edukacyjnych do Wietnamu, wymienić należy RMIT Vietnam i British University Vietnam – dwie transgraniczne uczelnie ze 100% kapitałem zagranicznym działające w tym kraju. RMIT Vietnam ma jeden kampus w Ho Chi Minh City, a drugi w Hanoi. Nowo utworzony

---

³⁷ W 2015 r. po raz pierwszy zorganizowano konkurs wniosków o dofinansowanie projektów mobilności studentów i pracowników uczelni z krajów partnerskich (innych niż: kraje UE, kraje EOG nienależące do UE i kraje kandydujące do UE). W sektorze Szkolnictwa wyższego takie wyjazdy organizuje już ok. 30 proc. uczelni spośród tych, które prowadzą wymianę z krajami uczestniczącymi w programie. Fundusze przeznaczone na mobilności z krajami partnerskimi w ubiegłym roku przekroczyły 8 mln euro. Podobna suma została zarezerwowana na ten cel w 2016 r. Dzięki temu rozwiązaniu polscy studenci mogą wyjechać w ramach programu Erasmus+ również do takich krajów jak Chiny, Wietnam, Maroko oraz na Ukrainę. [02.01.2021].

³⁸ <https://nawa.gov.pl/naukowcy/program-im-iwanowskiej> [02.01.2021].

³⁹ <https://nawa.gov.pl/naukowcy/profesura-goscinna-nawa> [02.01.2021].

⁴⁰ <https://nawa.gov.pl/naukowcy/program-im-ulama> [02.01.2021].

⁴¹ <https://nawa.gov.pl/naukowcy/program-imienia-bekker> [02.01.2021].

⁴² <https://www.fnp.org.pl/oferta/homing/> [02.01.2021].

⁴³ <https://www.fnp.org.pl/oferta/miedzynarodowe-agendy-badawcze-mab/> [20.12.2020].

⁴⁴ <https://www.fnp.org.pl/oferta/mistrz/> [02.01.2021].

⁴⁵ Dla laureatów programu MISTRZ, (wyjazd *sabbatical leave*) do uznanych ośrodków naukowych za granicą w celu prowadzenia tam pracy badawczej. <https://www.fnp.org.pl/oferta/wyjazdowe-stypendia-naukowe-dla-laureatow-programu-mistrz/> [02.01.2021].

⁴⁶ Wspieranie współpracy międzynarodowej zespołów badawczych lub mobilności międzynarodowej naukowców, podejmowanej w reakcji na nagłe, ważne, nieprzewidziane zjawiska społeczne, cywilizacyjne i przyrodnicze o konsekwencjach globalnych lub istotnych regionalnie. <https://nawa.gov.pl/naukowcy/granty-interwencyjne-nawa> [02.01.2021].

⁴⁷ Le K.A.T., Hayden M., Nhan T.T. (2019) *Development of the Higher Education Sector in Vietnam*. In: Nguyen C., Shah M. (eds) *Quality Assurance in Vietnamese Higher Education*. Palgrave Macmillan, s. 33.

British University Vietnam jest przypadkiem szczególnym, ponieważ jest wspierany przez konsorcjum czołowych brytyjskich instytucji, takich jak University of London i Staffordshire University, umożliwiając studentom uczęszczanie na te same kursy i uzyskanie kwalifikacji, jakie są oferowane w instytucjach macierzystych. Oprócz tych przypadków, cztery uniwersytety powstały w latach 2008–2014 na mocy umów międzyrządowych między Wietnamem a partnerem zagranicznym w celu stworzenia nowych wzorców umiędzynarodowionych i badawczych uniwersytetów. Są to uniwersytety wietnamsko-niemiecki, wietnamsko-rosyjski, wietnamsko-japoński oraz Uniwersytet Nauki i Technologii w Hanoi. Wietnam – UK Standard State University (obecnie znany jako VNUK Institute for Research and Executive Education) tworzony przy wsparciu rządów Wietnamu i Wielkiej Brytanii wraz z uniwersytetami Wietnam – Japonia, Wietnam – Rosja i Wietnam – Stany Zjednoczone. te same cele, co cztery wspomniane wcześniej. W porównaniu z mobilnością dostawców usług edukacyjnych, mobilność w ramach programów jest bardziej powszechna. Mobilność w ramach programu ma formę bliźniaczych i wspólnych programów w zależności od tego, czy lokalne instytucje są zaangażowane w nadawanie kwalifikacji i gdzie studenci kończą studia. Do 2018 r. łączna liczba programów współpracy, które zostały licencjonowane przez MOET wyniosła 525, w tym: dwa krajowe uniwersytety (Wietnamski Uniwersytet Narodowy Hanoi i Wietnamski Uniwersytet Narodowy Ho Chi Minh), trzy uniwersytety regionalne (The University of Hue, The University of Danang i The University of Thai Nguyen University) i Hanoi University of Science and Technology.

Organizacja ABROADER, wcześniej znana jako Student Exchange Vietnam (SE Vietnam), została założona z misją wspierania studentów zagranicznych w zdobywaniu globalnej świadomości i lokalnych spostrzeżeń dzięki ciągłemu zaangażowaniu poprzez staże, spędzenie semestru za granicą, programy prowadzone przez wykładowców (krótkie kursy) w Wietnamie⁴⁸.

Przykład współpracy polsko-wietnamskiej

AGH – intensywna współpraca z Wietnamem

W latach 1955-1990 wielu Wietnamczyków studiowało w Akademii Górniczo-Hutniczej na różnych Wydziałach. Po 1990 roku liczba wietnamskich studentów w AGH zmniejszyła się z powodu zmiany charakteru współpracy edukacyjnej pomiędzy Wietnamem a Polską.

Niemniej jednak, w ostatnich latach liczba ta ponownie wzrasta. W AGH studiuje kilkunastu studentów z Wietnamu, a kontakty z absolwentami ewidentnie się ożywiły. W roku 2014 zorganizowano I Konferencję Naukową, w trakcie której przypomniano historię współpracy AGH z uczelniami wietnamskimi. Te przyjacielskie i zawodowe relacje zostały pogłębione w listopadzie 2015 roku, na II Konferencji Wietnamsko-Polskiej w Hanoi.

Faktem jest, że Wietnamscy absolwenci AGH stanowili bardzo ważną siłę wśród wykładowców i dydaktyków na uczelniach (np. HUMG w Hanoi liczyło blisko siedemdziesięciu wykładowców, którzy ukończyli studia magisterskie i doktoranckie w AGH), w instytucjach badawczych, korporacjach, zakładach produkcyjnych i budowlanych w Wietnamie. Wszechstronną wiedzę zdobytą w AGH wykorzystali w praktyce. Są wysoko oceniani pod względem umiejętności

⁴⁸ <https://abroader.org/> [28.01.2021]

fachowych, zdolności organizacyjnych i etyki zawodowej. Większość Wietnamczyków-Absolwentów AGH zajmuje ważne stanowiska w urzędach państwowych, przedsiębiorstwach, instytutach badawczych i na uczelniach. Jest wśród nich dwóch byłych ministrów w rządzie Wietnamu. Trzech wietnamskich absolwentów AGH otrzymało od Państwa Polskiego Order za zasługi dla umocnienia przyjaźni i współpracy między Wietnamem a Polską są to: prof. Chu Tuan Nha, były Minister Nauki, Technologii i Środowiska, dr inż. Pham Khoi Nguyen, były Minister Zasobów Naturalnych i Środowiska oraz mgr inż. Ho Chi Hung Wiceprzewodniczący-Sekretarz Generalny Towarzystwa Przyjaźni Wietnamsko-Polskiej⁴⁹.

4.1. WYMIANA AKADEMICKA

Wymiana akademicka pomiędzy Polską a Wietnamem, rozumiana jako międzynarodowa mobilność studentów oraz nauczycieli akademickich, jest realizowana przez obydwa kraje, obejmując wszystkie poziomy studiów. Co ważne, działania polityczne przedstawione w rozdziale 4., rzeczywiście zaczęły przekładać się na szybko rosnącą intensywność tej wymiany. Warto też od razu podkreślić, że zaangażowanie wykazują nie tylko najsilniejsze ośrodki akademickie (takie jak AGH czy Politechnika Śląska), ale również i mniejsze uczelnie, czego przykładem może być Warszawska Szkoła Wyższa Informatyki. Podkreślali to w raporcie powizytacyjnym eksperci PKA: „*Od roku 2018 Uczelnia bierze udział w oficjalnych misjach edukacyjnych organizowanych przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej. W ramach misji (dwukrotna misja w Indiach oraz misja w Wietnamie) uczelnia bierze udział w oficjalnych targach edukacyjnych na stoisku narodowym, tym samym przyczyniając się do realizacji celu wynikającego ze strategii umiędzynarodowienia uczelni MNiSW*” (PKA, Warszawska Szkoła Wyższa Informatyki, 2019^{*}).

Wykres (Rysunek 3) przedstawia liczbę studentów z Wietnamu studiujących w Polsce na tle innych, wybranych krajów. Jako szczególnie ważny punkt odniesienia należy brać pod uwagę dwa umieszczone na wykresie kraje: Malezję oraz Indonezję. Wynika to z geograficznej bliskości tych trzech krajów oraz podobieństwa dynamiki ich rozwoju gospodarczego. Z tego powodu, jak wskazano w rozdziale 3. Wietnam (podobnie jak Malezja oraz Indonezja) stał się atrakcyjnym celem dla zagranicznych inwestycji z obszarze szkolnictwa wyższego, czego przykładem jest australijski RMIT University in Vietnam. Rosnące bogactwo tych krajów sprzyja też wzrostowi liczby studentów z tych krajów przyjeżdżających do uczelni w krajach oferujących wysoką jakość kształcenia. Z kolei przyrost liczby studentów z Indii wskazuje, jak ogromny potencjał dynamiki wzrostu tkwi w napływie studentów z Wietnamu⁵⁰. O tym potencjale świadczą również dane

---

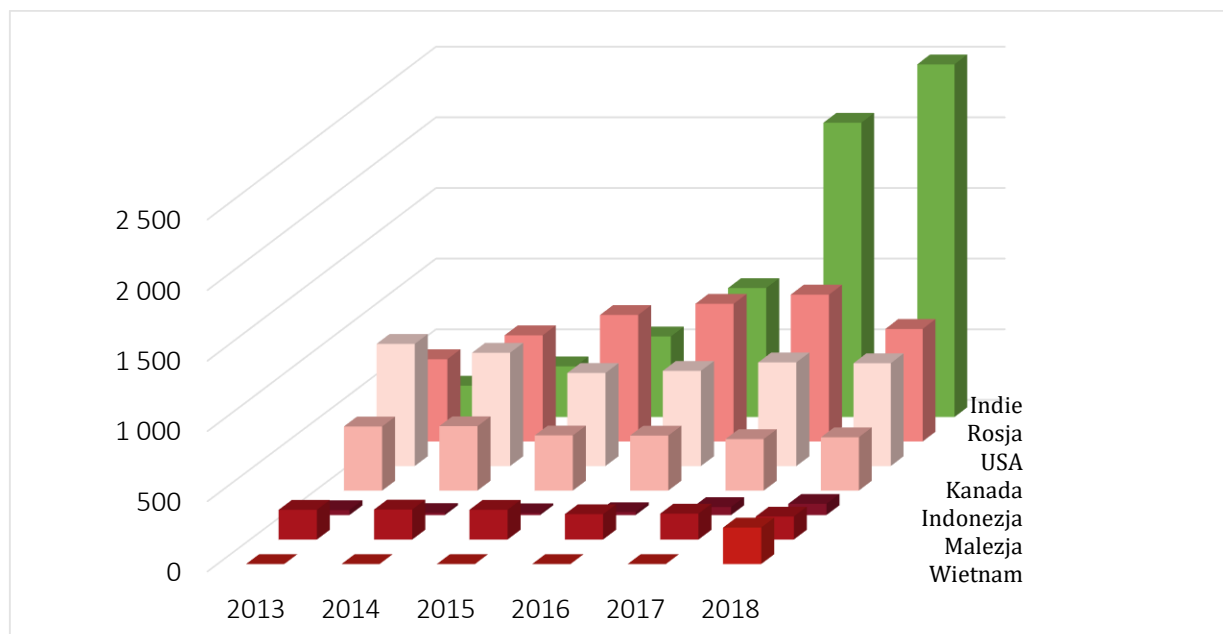
⁴⁹ Przyjaźń Polsko-Wietnamska. Wietnamscy absolwenci Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie, red. M. Foryś, H. Chí Hung, Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, Kraków 2015, s. 12.

^{*} W przypadku raportów powizytacyjnych Polskiej Komisji Akredytacyjnej (PKA) dane bibliograficzne oznaczają kolejno: nazwę szkoły wyższej, nazwę wizytowanego kierunku, rok przeprowadzenia wizytacji; zgodnie z danymi zawartymi w raporcie powizytacyjnym PKA.

⁵⁰ Liczba studentów zagranicznych studiujących w Polsce rośnie, z Indii przyrost jest największy, natomiast można spodziewać na podstawie obserwowanych danych zwiększającej się liczby Wietnamczyków wybierających Polskę jako kraj na studia.

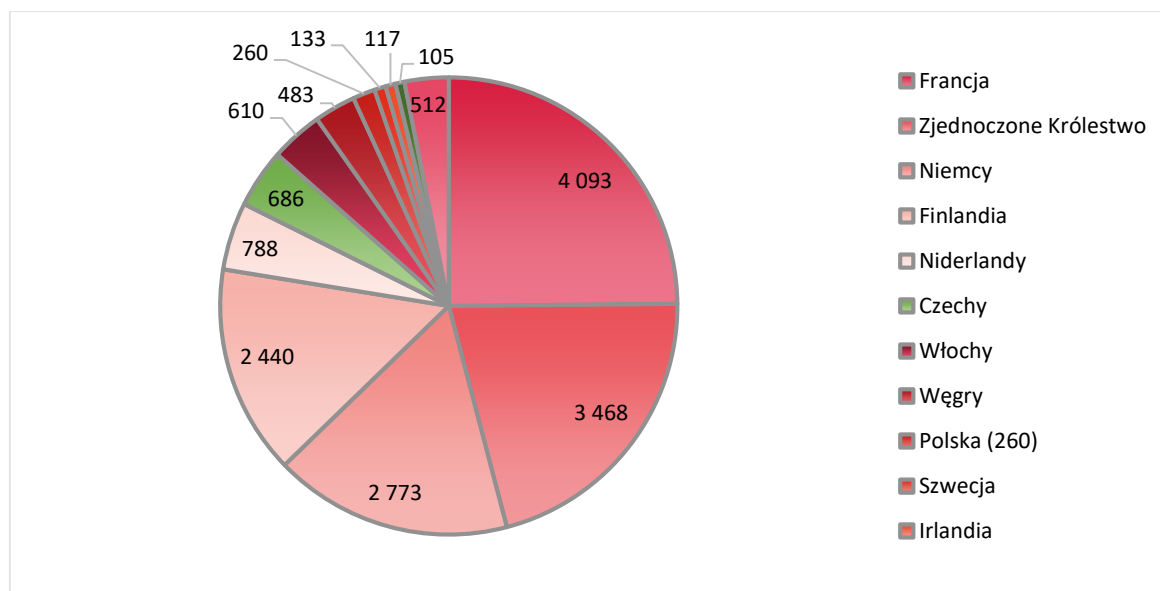
zawarte na wykresie poniżej (Rysunek 4) prezentujące liczbę wietnamskich studentów przyjeżdżających na studia do najchętniej wybieranych krajów UE w roku 2018 (z lat poprzednich dane są niepełne, wręcz szacunkowe), kiedy w Polsce studiowało ich, według danych Eurostat, 260.

Rysunek 3. Studenci zagraniczni z wybranych krajów w Polsce w latach 2013-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostat.

Rysunek 4. Liczba studentów z Wietnamu w najchętniej wybieranych krajach UE

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostat.

Jeśli w roku 2018 w Czechach studiowało ponad dwa razy więcej studentów z Wietnamu, a na Węgrzech niemal dwa razy więcej niż w Polsce, to świadczy o tym, że przy odpowiedniej promocji

polskiego szkolnictwa wyższego w Wietnamie oraz stworzeniu systemu zachęt dla polskich uczelni, nasz kraj może się stać zdecydowanie mocniejszym partnerem akademickim w tym kraju.

Napływ rosnący napływ studentów z Wietnamu jeszcze lepiej ilustrują dane Głównego Urzędu Statystyki, zebrane w cyklicznej publikacji *Szkolnictwo wyższe i jego finanse* (do roku 2019 publikacja nosiła tytuł *Szkoły wyższe i ich finanse*, choć zawartość prezentowała podobny zestaw danych), przedstawione w Tabeli 10. Należy podkreślić, że tylko w latach 2016-2019 tak liczba studiujących z Wietnamu, jak i rozpoczynających studia zwiększyła się dwukrotnie! I zdecydowanie tempo wzrostu przewyższało w tym czasie dynamikę wzrostu liczby studentów z Azji.

Tab. 10: Liczba studentów z Wietnamu, rozpoczynających studia oraz absolwentów w latach 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Studenci z Wietnamu (wszystkie lata)	205	234	256	292	375	500
<i>jak wyżej – odbywający pełny cykl kształcenia</i>	191	231	250	290	373	500
Studenci z Wietnamu rozpoczynający studia	52	81	97	110	146	197
<i>Jak wyżej – odbywający pełny cykl kształcenia</i>	49	81	97	110	146	197
Absolwenci	46	46	38	56	56	65
<i>Absolwenci po pełnym cyklu kształcenia</i>	44	45	38	56	56	65
Studenci z Azji łącznie (wszystkie lata)	5 602	6 896	9 177	11 325	13 089	15 424

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS – *Szkolnictwo wyższe i jego finanse/Szkoły wyższe i ich finanse*.

Tabela 10 wskazuje na jeszcze jedną istotną cechę – zdecydowana większość (w ostatnich dwóch latach – 100%) studentów z Wietnamu przyjeżdża do Polski odbyć pełny cykl kształcenia. Porównawszy liczbę rozpoczynających studia z liczbą absolwentów, przy uwzględnieniu przesunięcia czasowego wynikające z długości studiów widać też, że jest grupa studentów bardzo zdyscyplinowana i rzeczywiście zdeterminowana, by ukończyć studia z powodzeniem.

Niestety, dane dotyczące wyjazdów polskich studentów do Wietnamu są zdecydowanie skąpsze. Ministerstwo Edukacji i Kształcenia Socjalistycznej Republiki Wietnamu (*Bộ Giáo dục và Đào tạo*) na swoich stronach internetowych podaje bardzo skromne dane. A i to bardziej odnoszą się one do regionów Wietnamu oraz tamtejszych mniejszości językowych. Z tego powodu raporty powizytacyjne PKA stanowią niezwykle cenne źródło informacji, tym bardziej że zawierają dane jakościowe – opisujące charakter i intensywność ewentualnej współpracy z Wietnamem.

Pierwszy wniosek, jaki wynika z przeglądu raportów PKA z lat 2010, 2012, 2015 oraz 2020, wskazuje na nieobecność wymiany akademickiej z Wietnamem do roku 2015. **Wietnam w raportach z lat 2010, 2012, 2015 nie pojawia się w ogóle.** W momencie przygotowywania niniejszego opracowania dostępnych było łącznie 150 raportów powizytacyjnych, co odpowiada 150 ocenionym kierunkom studiów. Wśród tych 150 kierunków **dziewięć** wskazywało na istniejącą

bądź inicjowaną wymianę akademicką z Wietnamem. Charakter tej współpracy jest przedstawiony w Tabeli 11.

Tab. 11: Rodzaje współpracy z Wietnamem w świetle raportów PKA

Nazwa uczelni; kierunek studiów	Rodzaj współpracy				
	współpraca bilateralna z uczelnią wietnamską	studenci z Wietnamu (ew. ich liczba)	współpraca badawcza	umowy Erasmus +	Promocja oferty edukacyjnej w Wietnamie
Politechnika Śląska; górnictwo i geologia	x	x (4)			
Warszawska Szkoła Filmowa; aktorstwo nowych mediów		x			
Uniwersytet Pedagogiczny, Kraków; fizyka			x	x	
Warszawska Szkoła Wyższa Informatyki; informatyka					x
Collegium Medicum UJ; zdrowie publiczne		x (5)			
Politechnika Rzeszowska; zarządzanie		x			
Politechnika Rzeszowska; finanse i rachunkowość		x			
Politechnika Opolska; inżynieria środowiska			x	x	
Wyższa Szkoła Informatyki i Umiejętności w Łodzi; grafika		x			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportów powizytacyjnych PKA.

Warto podkreślić, że Politechnika Opolska w ramach programu Erasmus+ zaprasza również wykładowców z Wietnamu, co potem przekłada się na rozwijanie współpracy badawczej. Natomiast doświadczenia Politechniki Rzeszowskiej (na obydwu wizytowanych kierunkach) wskazują na powtarzający się problem, by zacytować fragment raportu: „Na kierunku zarządzanie obecnie jest (w roku akademickim 2019/2020) 31 studentów obcokrajowców na I stopniu i 11 na II stopniu. Są to studenci z Ukrainy i Wietnamu. Spotkanie ZO PKA ze studentami ukazało, że znajomość języka polskiego przez studentów, w szczególności z Wietnamu, jest w wielu przypadkach bardzo słaba i uniemożliwia sprawną komunikację. Spotkanie ZO PKA z Działem Współpracy Międzynarodowej (DWM) potwierdziło, iż rozwiązania systemowe, polegające na rocznym intensywnym kursie języka

polskiego przed podjęciem studiów, nie eliminują tego ryzyka. Rekomenduje się prowadzenie takiego kursu przez cały tok studiów” (PKA, Politechnika Rzeszowska, zarządzanie, 2020). Należy zauważyć, że uczelnia dostrzegłszy ten problem, potrafiła sprawnie określić sposób zaradzenia mu.

Analiza raportów PKA wyraźnie wskazuje, że współpraca rozwija się tam, gdzie mamy do czynienia z kierunkami studiów o wymiarze praktycznym (niekoniecznie w rozumieniu ustawowym – jako „profilu praktyczny” studiów). Z tego powodu wśród uczelni publicznych w wymianie akademickiej z Wietnamem zdecydowanie przodują uczelnie techniczne: politechniki oraz AGH. Szczególnie krakowska uczelnia chętnie chwali się osiągnięciami w tym zakresie. AGH w roku 1986 rozpoczął starania o nawiązaniu bilateralnej współpracy z Hanoi University of Mining and Geology, zwieńczone podpisaniem porozumienia o wymianie akademickiej w 2014 roku⁵¹. Drugą instytucją, z którą AGH intensywnie współpracuje, jest Vietnam Academy of Science and Technology. Starania o podpisanie porozumienia rozpoczęto w roku 1990 (wówczas instytucja nosiła jeszcze nazwę *Vietnam National Center for Natural Science and Technology*), a ostateczne porozumienie podpisano w roku 2008. Kolejne uczelnie z którymi AGH rozwija współpracę to: Hanoi University of Science and Technology (*Memorandum of Understanding* podpisano w 2010 r.); Vietnam National University Ho Chi Ming City (2013); Binh Duong University (2013) oraz Vietnam Institute for Building Materials (2014). Co więcej, AGH podpisał w roku 2014 umowę z wietnamskim Ministerstwem Edukacji i Kształcenia Socjalistycznej Republiki Wietnamu dotyczącą uruchomienia programu wymiany studenckiej oraz stworzenia programów *joint degree*⁵².

W Tabeli 12 przedstawiono wybrane uczelnie polskie według liczby studiujących Wietnamczyków w okresie 2017-2019, w których łączna suma w badanym okresie przekroczyła 30 osób. Jak widać z tabeli, najwięcej Wietnamczyków studiuje w Akademii Finansów i Biznesu Vistula, niepublicznej uczelni o statusie akademickim (łącznie 126 osób). Na drugim miejscu według studiujących Wietnamczyków uplasował się Uniwersytet Warszawski z łączną sumą 104 studentów w okresie trzech lat. Na trzecim miejscu znalazła się Politechnika Rzeszowska im. Ignacego Łukasiewicza, gdzie zauważyć można dynamiczny przyrost studentów z 18 w roku 2017, 33 w roku 2018, i 48 w roku 2019, co łącznie daje sumę 99 studentów.

Tab. 12: Uczelnie przyjmujące najwięcej studentów z Wietnamu w latach 2017-2019

Nazwa uczelni	2017	2018	2019	suma
Akademia Finansów i Biznesu Vistula	30	42	54	126
Uniwersytet Warszawski	29	40	35	104
Politechnika Rzeszowska im. Ignacego Łukasiewicza	18	33	48	99
Szkoła Główna Turystyki i Hotelarstwa Vistula	10	25	53	88

⁵¹ AGH, *Polish Vietnamese Cooperation. Beginnings and Prospects; Facts and Figures*.

http://www.polviet.agh.edu.pl/fileadmin/default/templates/css/k/polviet/system/historia_vietpol_mala.pdf

⁵² Tamże.

Nazwa uczelni	2017	2018	2019	suma
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu	19	30	23	72
Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie	26	20	10	56
Uczelnia Łazarskiego w Warszawie	18	14	23	55
Uniwersytet Zielonogórski	18	16	15	49
Politechnika Warszawska	9	9	25	43
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie	14	11	15	40
Collegium Civitas w Warszawie	3	9	26	38
Uniwersytet Wrocławski	10	10	17	37
Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie	11	13	12	36
SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny z siedzibą w Warszawie	7	14	15	36
Polsko-Japońska Akademia Technik Komputerowych	11	10	10	31

Źródło: https://radon.nauka.gov.pl/raporty/GUS_uczelnie_cudzoziemcy_tabela [28.01.2021].

Istotnym wsparciem dla rozwoju polsko-wietnamskiej wymiany akademickiej jest znacząca liczba absolwentów polskich uczelni, którzy mieszkają, pracują i odnoszą zawodowe sukcesy w Wietnamie. Wskazywał na to również kandydat na stanowisko ambasadora RP w Wietnamie, Wojciech Gerwel, w czasie przesłuchania przed komisją Senatu RP: „Dzięki prowadzonej przez dziesięciolecie polskiej polityce stypendialnej wśród wietnamskich elit znajduje się obecnie 4–5 tysięcy absolwentów polskich uczelni. Wielu z nich przeszło już na emeryturę, ale wciąż angażuje się na rzecz krzewienia współpracy z Polską. Zaangażowanie to skutkuje m.in. licznymi tłumaczeniami polskiej literatury. Wciąż stoją w Wietnamie wybudowane przez Polskę szpital i szkoła, a także bezcenne zabytki odrestaurowane przez polskich konserwatorów. W Polsce mieszka z kolei wielotysięczna społeczność wietnamskiego pochodzenia. To wszystko sprawia, że nasz kraj cieszy się w Wietnamie pozytywnym wizerunkiem, a Polacy są przez Wietnamczyków postrzegani jako ludzie przyjaźni oraz, pomimo znacznej odległości geograficznej, dość bliscy”⁵³.

⁵³ Senat RP, Posiedzenie Komisji Spraw Zagranicznych i Unii Europejskiej (nr 163) w dniu 08-05-2018, <https://www.senat.gov.pl/prace/komisje-senackie/przebieg,7718,1.html>

4.2. WSPÓŁPRACA BADAWCZA

W celu prezentacji rozwoju współpracy badawczej pomiędzy Polską a Wietnamem użyte zostały wyniki wyszukiwania bazy publikacji Scopus. Ta baza stworzona przez firmę Elsevier jest o tyle dobrym źródłem informacji, że nie pomija publikacji z obszaru nauk społecznych oraz humanistycznych, co się dzieje w przypadku bazy Web of Science firmy Clarivate (dawniej Thompson-Reuters). Sama firma Elsevier opisuje swoją bazę jako najobszerniejszy na świecie indeks publikacji naukowych, oferujący „najwyższą jakość danych”⁵⁴. Istotnym jest fakt, że baza Scopus jest traktowana jako punkt odniesienia w polskich przepisach dotyczących zasad ewaluacji jakości działalności naukowej.

Tabela 13 przedstawia liczbę publikacji naukowych indeksowanych w bazie Scopus. By lepiej zilustrować intensywność współpracy badawczej Polski dla porównania podano również ogólną liczbę publikacji afiliowanych w Wietnamie oraz osobno w Polsce. Publikacje powstałe we współpracy zostały wyszukane jako kryterium *AFFILCOUNTRY (Poland AND „Viet Nam”)*. Ostatni wiersz tabeli przedstawia łączną liczbę publikacji dostępnych w bazie Scopus (pierwsze współafiliowane pojawiają się już w roku 1964).

Należy od razu podkreślić systematyczny wzrost liczby publikacji tworzonych we współpracy polsko-wietnamskiej. Przyjmując 2014 rok z 99 wspólnymi publikacjami jako wyjściowy dla analizy w przyroście wspólnych publikacji, w roku następnym zaobserwowano nieznaczny spadek liczby publikacji (3%). Od roku 2015 obserwujemy przyrost wspólnych publikacji na poziomie 27% w roku 2016 oraz aż 44% w roku 2017. W roku 2018 nastąpił nieznaczny spadek przyrostu w ujęciu procentowym, jednak w następnych dwóch latach wynosi odpowiednio 21% i 15%, co uznać należy za poziom zadawalający. Niemniej jednak, mimo obserwowanego trendu wzrostowego w ostatnich latach, przyrost w ujęciu ilościowym jest nadal niewielki: w roku 2019 ukazało się 205 publikacji oraz 236 w roku 2020.

Tab. 13: Liczba publikacji dostępnych w Scopus, według kraju afiliacji (AFFILCOUNTRY)

Rok	Wietnam	Polska	Polska i Wietnam
1990	118	6 559	2
1995	190	8 728	3
2000	404	15 093	3
2005	858	25 291	9
2010	2 176	31 584	26
2014	4 039	42 187	99
2015	4 490	44 225	96
2016	5 833	47 601	122

⁵⁴ Elsevier, 2020. <https://www.elsevier.com/pl-pl>

Rok	Wietnam	Polska	Polska i Wietnam
2017	6 662	49 267	175
2018	8 806	51 541	169
2019	12 586	51 888	205
2020	17 920	52 663	236
Wszystkie lata razem*	83 810	918 709	1 456

* z wyłączeniem roku 2021.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych bazy Scopus (dostęp za pośrednictwem Biblioteki Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie), według stanu na 3 stycznia 2021 r.

<https://www-1scopus-1com-15m95ky63139c.han.uek.krakow.pl/results/results.uri?sort=plf-f&src=s&sid=55ccd8a9c615e30dba44a021f9c50b55&sot=a&sdt=a&cluster=scopubyr%2c%222021%22%2cf&sl=24&s=AFFILCOUNTRY%28%22Viet+Nam%22%29&origin=searchadvanced&editSaveSearch=&txGid=efe113da840469a145ebcc79a17e2972> [3.1.2021]

W dalszej części skupiono się na analizie publikacji, które ukazały się od roku 2014, bo stanowią one najlepszy punkt odniesienia dla pokazania aktualnych trendów i kierunków współpracy polsko-wietnamskiej. W bazie Scopus łącznie takich publikacji jest dostępnych 1 102. Tabela 14 przedstawia najliczniej reprezentowane dyscypliny naukowe (według podziału przyjętego przez Scopus). Jak widać w pierwszej trójce znalazły się takie dyscypliny jak: fizyka i astronomia, informatyka, oraz nauki inżynierskie, co potwierdza intensywność kontaktów polsko-wietnamskich w przypadku uczelni technicznych.

Tab. 14: Publikacje polsko-wietnamskie w kolejnych latach według dyscyplin

Nazwa dyscypliny	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	ALL*
Fizyka i astronomia	60	58	58	82	75	80	65	478
Informatyka	17	18	17	27	35	51	36	201
Nauki inżynierskie	9	13	15	42	22	41	37	179
Matematyka	13	11	10	32	19	34	36	155
Medycyna	4	7	19	26	23	35	36	151
Inżynieria materiałowa	2	8	8	23	12	31	42	126
Chemia	6	13	10	11	19	21	27	107
Biochemia, genetyka i biologia molekularna	4	6	7	16	9	11	14	67
Inżynieria chemiczna	2	3	7	15	5	9	18	59
Nauki o środowisku	3	2	4	5	8	12	17	51

* wszystkie lata z wyłączeniem roku 2021.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych bazy Scopus (dostęp za pośrednictwem Biblioteki Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie), według stanu na 3 stycznia 2021 r.

<https://www-1scopus-1com-15m95ky25004e.han.uek.krakow.pl/results/results.uri?sort=plf-f&src=s&sid=3648ed194dcc9ae460f1d80a090bfc67&sot=a&sdt=a&cluster=scopubyr%2c%222021%22%2cf&sl=57&s=AFFILCOUNTRY+%28+poland+AND+%22Viet+Nam%22+%29+AND+PUBYEAR+%3e+2013&origin=searchadvanced&editSaveSearch=&txGid=7a084ec83d67995cf2d3c43e624abfb4> [3.1.2021]

Z kolei, Tabela 15 przedstawia najaktywniejsze publikacyjnie polskie ośrodki naukowo-badawcze. Tabela 15 stanowi też świetną ilustrację dynamicznego rozwoju polsko-wietnamskiej aktywności naukowej. Niemniej jednak, mimo systematycznie rosnącej liczby powstających wspólnych publikacji, współpraca jest zdominowana przez pięć ośrodków z Polski: Akademię Górniczo-Hutniczą w Krakowie, Instytut Fizyki Jądrowej im. H. Niewodniczańskiego Polskiej Akademii Nauk, Polską Akademię Nauk, Uniwersytet Warszawski oraz Politechnikę Wrocławską. Natomiast Tabela 16 przedstawia listę wietnamskich instytucji we współpracy, z którymi najczęściej powstawały wspólne publikacje.

Tab. 15: Publikacje polsko-wietnamskie w kolejnych latach według polskiej afiliacji instytucjonalnej

Nazwa instytucji	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Razem
Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie	49	45	45	70	55	48	34	346
Instytut Fizyki Jądrowej im. H. Niewodniczańskiego Polskiej Akademii Nauk	55	46	44	67	49	40	35	336
Polska Akademia Nauk	27	44	31	33	23	30	-	180
Uniwersytet Warszawski	19	18	-	20	18	30	-	129
Politechnika Wroclawska	7	7	11	14	16	32	26	113
Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum	-	-	11	19	13	-	-	70
Uniwersytet Medyczny w Łodzi	-	2	-	-	-	16	24	-
Uniwersytet Opolski	-	-	-	-	-	-	19	-
Politechnika Łódzka	-	-	-	17	-	-	-	-
Uniwersytet Medyczny w Warszawie	-	3	-	-	-	-	-	-
Uniwersytet Zielonogórski	-	3	-	-	-	-	-	-
Uniwersytet Łódzki	9	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych bazy Scopus (dostęp za pośrednictwem Biblioteki Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie), według stanu na 5 stycznia 2021 r.

<https://www-1scopus-1com-15m95kyrz073c.han.uek.krakow.pl/results/results.uri?sort=plf-f&src=s&sid=bc2ba84d71426843d06fe32c91a968f9&sot=a&sdt=a&cluster=scopubyr%2c%222014%22%2ct%2c%222021%22%2cf&sl=57&s=AFFILCOUNTRY+%28+poland+AND+%22Viet+Nam%22+%29+AND+PUBYEAR+%3e+2013&origin=searchadvanced&editSaveSearch=&txGid=d0f2567f1d4187847fc1c79410966820> [5.1.2021]

Tab. 16: Wietnamskie instytucje naukowe, z których najczęściej byli współautorzy polsko-wietnamscy publikacji w latach 2014-2019.

Nazwa instytucji	Liczba wspólnych publikacji
Vietnam National University Hanoi	339
Duy Tan University	122
Ton-Duc-Thang University	96
Vietnam Academy of Science and Technology	88
Hanoi Medical University	75
Hanoi University of Science and Technology	72
Nguyen Tat Thanh University	72

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych bazy Scopus (dostęp za pośrednictwem Biblioteki Biblioteki Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie), według stanu na 5 stycznia 2021 r.

Omawiając publikacje o największym zasięgu oddziaływania, mierzonym liczbą cytowań, wśród pięćdziesięciu najczęściej cytowanych publikacji, najwięcej ma artykuł opublikowany w *Nature* w 2012 roku, zatytułowany „Comprehensive molecular portraits of human breast tumours”, bo aż 6 220 cytowań w bazie Scopus. Artykuł mieszczący się w dziedzinie *Medycyna*, (*Wielodyscyplinarne*) jest po stronie polskiej afiliowany przez następujące instytucje: Wielkopolskie Centrum Onkologii oraz Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. Artykuł ten też bardzo dobrze obrazuje, jak skomplikowane jest współczesne prowadzenie zaawansowanych badań naukowych i jak nie może się ono obejść bez międzynarodowej współpracy. Jako współautorów podano bowiem aż 343 osób, w tym 17 współautorów afiliujących polskie instytucje naukowe!

Z kolei w badanym okresie 2014-2019 najwyżej cytowanym artykułem opracowanym we współpracy polsko-wietnamskiej jest „Global, regional, and national incidence, prevalence, and years lived with disability for 310 diseases and injuries, 1990–2015: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2015” opublikowany przez zespół wieloautorów (640 współautorów) w czasopiśmie *The Lancet* w roku 2016 z liczbą cytowań 2 851. Artykuł ten mieści się w dziedzinie *Medycyna*, i został opracowany m.in. przy współpracy jednego autora polskiego R. Topór-Mądrego, afiliującego dwie instytucje: Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum oraz Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu. Drugi artykuł reprezentuje również *Medycynę*: „Global, regional, and national life expectancy, all-cause mortality, and cause-specific mortality for 249 causes of death, 1980–2015: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2015” opublikowany przez *The Lancet* w roku 2016 z liczbą cytowań 2 712. Listę pięćdziesięciu najczęściej cytowanych artykułów zamyka także publikacja medyczna, też z *The Lancet Neurology* „Global, regional, and national burden of traumatic brain injury and spinal cord injury, 1990-2016: A systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2016”, z 151 cytowaniami.

Wśród tych najczęściej cytowanych artykułów reprezentowane są następujące dyscypliny: **medycyna** – 38 publikacji; **fizyka i astronomia** – 9 publikacji, **chemia** – 2 publikacje, oraz 1 publikacja interdyscyplinarna (w czasopiśmie *Nature*). Przewaga publikacji medycznych sprawia, że najliczniej reprezentowane są czasopisma medyczne: *Lancet* – 11 publikacji, oraz jego odmiany (*The Lancet*

Neurology, The Lancet HIV, The Lancet Gastroenterology and Hepatology, The Lancet Respiratory Medicine) zawierające 15 publikacji. Spośród czasopism poświęconych fizyce i astronomii najczęstszym jest *Physical Review Letters* – 4 publikacji oraz *Journal of High Energy Physics* – 4 publikacje. Przełożyło się to na łączną liczbę cytowań w gronie tych pięćdziesięciu artykułów w wysokości, odpowiednio: 31 354 razy; 3 207 razy oraz 494 razy. Warto zauważyć, że 90% tych najczęściej cytowanych artykułów została opublikowana w czasopismach medycznych.

Tabela 17 przedstawia listę najczęściej powtarzających się słów/terminów kluczowych we wspomnianych wcześniej artykułach opublikowanych od 2014 roku. W celu uniknięcia zbędnych nieścisłości językowych wynikających z tłumaczenia, zostały one przedstawione w pisowni oryginalnej. Wśród tych słów kluczowych znajdują się takie, które opisują tematykę artykułu (np. *Human, Female, Molecular Dynamics, Metabolism*), jak i zastosowaną procedurę badawczą (np. *Hadron-Hadron Scattering, controlled study, Data Mining*). Warta odnotowania jest obecność słowa kluczowego *Viet Nam* na 36 miejscu oraz *Vietnam* na odległym, bo 79. miejscu. Słowo kluczowe *Polska (Poland)* nie występuje w analizowanych publikacjach.

Tab. 17: Lista najczęstszych słów kluczowych (keyword) według Scopus

Keyword	Liczba	Keyword	Liczba	Keyword	Liczba
Article	179	Middle Aged	47	Nonhuman	31
Human	171	Child	44	Preschool Child	31
Humans	133	Branching Fraction	41	Atomic Physics	29
Priority Journal	119	Global Disease Burden	41	Genetics	29
B Physics	84	Young Adult	41	Aged, 80 And Over	28
Female	82	Mortality	39	Child, Preschool	28
Hadron-Hadron Scattering (experiments)	82	Prevalence	39	Hadrons	28
Male	76	CP Violation	38	QCD	28
Adult	74	Global Burden Of Disease	36	Infant, Newborn	27
Flavor Physics	58	Metabolism	36	Center-of-mass Energies	26
Controlled Study	55	Proton Proton Collisions	35	Branching Fractions	25
Major Clinical	54	Infant	33	Cause Of Death	25
Integrated Luminosity	52	Newborn	33		
Global Health	51	Physics	33		
Adolescent	49	Risk Factor	33		
Aged	49	Viet Nam	33		
Molecular Dynamics	49	Molecular Dynamics Simulation	32		

Keyword	Liczba	Keyword	Liczba	Keyword	Liczba
Hadron-Hadron Scattering	48	Very Elderly	32		
Chemistry	47	Data Mining	31		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych bazy Scopus (dostęp za pośrednictwem Biblioteki Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie), według stanu na 6 stycznia 2021 r.

<https://www-1scopus-1com-15m95kyrz07ef.han.uek.krakow.pl/results/results.uri?cc=10&sort=cp-f&src=s&nlo=&nlr=&nls=&sid=739ca1b250647b15a85f67c569838cc8&sot=a&sdt=a&cluster=scopubyr%2c%222021%22%2cf&sl=57&s=AFFILCOUNTRY+%28+poland+AND+%22Viet+Nam%22+%29+AND+PUBYEAR+%3e+2013&ss=cp-f&ps=r-f&editSaveSearch=&origin=resultslst&zone=resultslst> [6.1.2021]

Tabela 18 stanowi natomiast zestawienie najczęściej cytowanych polskich autorów, pozostających we współpracy naukowej z Wietnamem. Podobnie jak wcześniej – ograniczono się jedynie do lat 2014-2020. Oprócz imienia i nazwiska badacza podano jego afiliację, reprezentowaną dyscyplinę, index Hirscha, liczbę powiązanych dokumentów (we współautorstwie), liczbę cytowań oraz najczęstsze słowa kluczowe. Tabela 18 nie pozostawia najmniejszych wątpliwości – najbardziej cytowani są polscy fizycy zajmujący się badaniami fizyki jądrowej. A prace te są rezultatem współpracy ponadnarodowej, obejmującej wiele ośrodków, nie tylko z Wietnamu i Polski. Większość artykułów stanowią zespoły wieloautorskie składające się z ponad kilkuset współautorów z różnych krajów oraz afiliowanych ośrodków zagranicznych.

Tab. 18: Najczęściej cytowani polscy autorzy publikujący we współpracy z Wietnamem

Imię i nazwisko	Afliacja	Dyscyplina	h-index	Liczba publ.	Liczba cytowań	Słowa kluczowe
Topór-Mądry, Roman	Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum	Medycyna	58	165	36 875	Antidepressants; Traxoprodil; Tail Suspension Test, Neurectomy; Sympathectomy; Kidney Artery
Idzik, Marek	AGH	Fizyka i astronomia	77	679	30494	CP Violation; Quantum Chromodynamics; Mesons; Leptons; Flavors
Szumlak, Tomasz	AGH	Fizyka i astronomia	75	670	28211	CP Violation; Quantum Chromodynamics; Mesons; Leptons; Flavors
Oblakowska-Mucha, Agnieszka	AGH	Fizyka i astronomia	75	654	27195	CP Violation; Quantum Chromodynamics; Mesons; Leptons; Flavors

Imię i nazwisko	Afilacja	Dyscyplina	h-index	Liczba publ.	Liczba cytowań	Słowa kluczowe
Ukleja, Artur	Narodowe Centrum Badań Jądrowych	Fizyka i astronomia	74	648	25281	CP Violation; Quantum Chromodynamics; Mesons; Leptons; Flavors
Wiślicki, Wojciech	Narodowe Centrum Badań Jądrowych	Fizyka i astronomia	74	627	24090	CP Violation; Quantum Chromodynamics; Positronium; Muonium; Scintillator
Kucewicz, Wojciech	AGH	Fizyka i astronomia	62	624	21 677	CP Violation; Quantum Chromodynamics; Mesons; Leptons; Flavors
Chrząszcz, Marcin	Instytut Fizyki Jądrowej im. H. Niewodniczańskiego Polskiej Akademii Nauk	Fizyka i astronomia	67	578	20670	CP Violation; Quantum Chromodynamics; Mesons; Leptons; Flavors
Więcek, Andrzej	Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach	Medycyna	53	518	19453	Fibroblast Growth Factor 23; Klotho Protein; Chronic Kidney Disease-Mineral and Bone Disorder
Fiutowski, Tomasz	AGH	Fizyka i astronomia	50	439	12569	CP Violation; Quantum Chromodynamics; Mesons; Leptons; Flavors

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych bazy Scopus (dostęp za pośrednictwem Biblioteki Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie), według stanu na 6 stycznia 2021 r.

<https://www-1scopus-1com-15m95kyrz094e.han.uek.krakow.pl/results/results.uri?cc=10&sort=cp-f&src=s&nlo=&nlr=&nls=&sid=a218ad1c890599628cb7b49a61d53268&sot=a&sdt=a&cluster=scopubyr%2c%22021%22%2cf&sl=57&s=AFFILCOUNTRY+%28+poland+AND+%22Viet+Nam%22+%29+AND+PUBYEAR+%3e+2013&ss=cp-f&ps=r-f&editSaveSearch=&origin=resultslit&zone=resultslit> [5.1.2021]

Ilustracją jakości publikacji powstających we współpracy polsko-wietnamskiej jest Tabela 19. Przedstawia ona liczbę artykułów opublikowanych w najbardziej rozpoznawalnych i najważniejszych czasopismach (*Top 10% journals by SJR*), reprezentujących dyscypliny wymienione w Tabeli 14. Nie są to wszystkie publikacje znajdujące się w tego rodzaju czasopismach, ale zostały przedstawione albo czasopisma z największą liczbą takich artykułów, albo najwyższej znajdujące się na liście SJR w najwyższym kwartyle Q1. Należy od razu podkreślić, że i tak lista ta zawiera 274 artykułów (po wykluczeniu powtarzających się pozycji), co już stanowi imponujące prawie 20% wszystkich polsko-wietnamskich artykułów.

Tab. 19: Liczba artykułów polsko-wietnamskich współautorstwa opublikowane w Top 10% journals by SJR w latach 2014-2019 według dyscyplin

Nazwa czasopisma	Dyscyplina	Liczba artykułów
The Lancet Neurology	Medycyna	4
Lancet Gastroenterology And Hepatology	Medycyna	4
The Lancet	Medycyna	40
Nature	Medycyna	9
American Journal of Infection Control	Medycyna	3
Physical Review Letters	Fizyka i astronomia	63
Physical Review D	Fizyka i astronomia	33
Physics Letters Section B Nuclear Elementary Particle And High Energy Physics	Fizyka i astronomia	33
JAMA Oncology	Biochemia, genetyka i biologia molekularna	4
Journal Of Alloys And Compounds	Inżynieria materiałowa	3
Optical Materials Express	Inżynieria materiałowa	4
Chemical Reviews	Chemia	1
Journal Of Chemical Physics*	Chemia	31
Journal Of Physical Chemistry B	Chemia	15
International Journal of Bifurcation and Chaos	Nauki inżynierskie	6
IEEE Access	Nauki inżynierskie	2
Journal of Intelligent Manufacturing	Informatyka	1
Computers and Geosciences	Informatyka	1
Applied Catalysis B Environmental	Inżynieria chemiczna	5
ACS Omega	Inżynieria chemiczna	3
Nonlinear Dynamics	Matematyka	5
Global Change Biology	Nauki o środowisku	2
Journal of Cleaner Production	Nauki o środowisku	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych bazy Scopus (dostęp za pośrednictwem Biblioteki Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie), oraz otwartego dostępu do bazy Scimago Journal and Country Rank, według stanu na 1 stycznia 2021 r. * - jest przypisane do trzech dyscyplin wg. SJR Medycyny, Chemii, Fizyki i astronomii.

<https://www-1scopus-1com-15m95kyem075b.han.uek.krakow.pl/results/results.uri?cc=10&sort=cp-f&src=s&nlo=&nlr=&nls=&sid=6fcfe65419567ddea8d4d7d92908c3c&sot=a&sdt=cl&cluster=scopubyr%2c%222021%22%2cf%2b%2bscosubjabbr%2c%22MATE%22%2ct&sl=57&s=AFFILCOUNTRY+%28+poland+AND+%22Viet+Nam%22+%29+AND+PUBYEAR+%3e+2013&ss=cp-f&ps=r-f&editSaveSearch=&origin=resultslist&zone=resultslist> [5.1.2021]

Podsumowując część dotyczącą współpracy naukowo-badawczej pomiędzy Polską a Wietnamem, zaznaczyć należy, że rozwija się ona dynamicznie w ciągu ostatnich lat analizowanego okresu, jednak z pewnością można zauważyć potencjał na zwiększenie w kooperacji zarówno w ujęciu liczbowym publikacji, jak i zwiększeniu udziału innych ośrodków naukowych z Polski. Obecnie w tej współpracy dominują Polska Akademia Nauk, wyższe uczelnie techniczne oraz uniwersytety medyczne. Jest to spowodowane m.in. udziałem w projektach międzynarodowych przede wszystkim w takich dziedzinach jak: fizyka, medycyna, nauki inżynierskie czy ostatnio rosnące zainteresowanie w obszarze informatyki. Część tych projektów jest współfinansowana ze

środków Rządu Polskiego przez Narodowe Centrum Nauki oraz Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

4.3. WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE PROMOCJI NAUKI JĘZYKA POLSKIEGO

Analiza potrzeb w zakresie potencjału nauczania języka polskiego w Wietnamie wykazała ożywienie zainteresowania nauką tego języka. Świadczą o tym fakty będące wynikiem zacieśniania współpracy między Polską a Wietnamem. Dlaczego jednak zainteresowanie językiem polskim nie słabnie oraz kto sprzyja i wspiera inicjatywy jego nauki?

Otóż, nawiązać należy do pokolenia Wietnamczyków, którzy nauczyli się języka polskiego w latach 80. ubiegłego stulecia, żeby studiować następnie w Polsce przy wsparciu polskiego rządu. Według Ho Chi Hunga, zastępcy przewodniczącego Stowarzyszenia Przyjaźni Wietnamsko-Polskiej, w Polsce kształciło się około 10 000 Wietnamczyków, a osoby z jego pokolenia (60-70 lat) spędziły lata w kraju, który uważają za drugą ojczyznę. Dla tej grupy jest to bardzo mocny argument za wspieraniem i pozytywnym nastawieniem zarówno do Polski jako „drugiej” ojczyzny i języka polskiego.

Dr Luong Minh Chinh, wykładowca na Thuyloi University, który uzyskał stopień doktora na Politechnice Warszawskiej, powiedział, że język polski otworzył przed nim błyskotliwą karierę, ponieważ mógł nauczyć się wszystkiego, łącznie ze swoim kierunkiem studiów w języku polskim. Do tej pory uczy się, czyta i prowadzi badania w tym języku razem z językiem ojczystym. Zainspirował studentów do dzielenia się językiem polskim i ludźmi oraz wspaniałymi doświadczeniami podczas studiów w kraju Europy Środkowej. „Każda chwila powrotu jest jak powrót do domu” - wspomina⁵⁵.

Ponowne wprowadzenie języka polskiego do programu studiów jest konieczne dla budowania silniejszego partnerstwa między a jego partnerami z Polski. Według wietnamskiego rektora Uniwersytetu w Hanoi (HANU) Nguyen Van Trao ponowne wprowadzenie języka polskiego, którego nauczano w Wietnamie w latach 80. ubiegłego stulecia, do programu studiów jest konieczne w toku zacieśnienia stosunków dwustronnych między Wietnamem a Polską. Z kolei Ambasador RP Wojciech Gerwel powiedział, że przywrócenie języka polskiego po dziesięcioleciach wskazuje na zacieśnienie relacji Wietnam-Polska, które trwają od 70 lat. Ponadto, wyraził nadzieję, że nauka języka polskiego pozwoli uczącym się wykorzystać więcej możliwości pracy pamiętając, że coraz więcej polskich firm inwestuje w Wietnamie dzięki szerszym powiązaniom dwustronnym.

Początków tego stanu rzeczy należy szukać dwa lata temu, kiedy HANU i polskie Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego podpisały memorandum intencyjne w obecności prezydenta Wietnamu Tran Dai Quanga i prezydenta RP Andrzeja S. Dudy. W październiku 2018 roku HANU i Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej (NAWA) podpisały porozumienie, na mocy którego agencja będzie wysyłać rodzimych nauczycieli do pomocy przy tworzeniu programów nauczania na poziomie podstawowym (A1, A2) i średniozaawansowanym (B1).

W kwietniu 2019 roku HANU uruchomiło pierwszy kurs języka polskiego i język polski został od września oficjalnie wprowadzony dla studentów jako drugi język obcy. W listopadzie 2019 HANU

---

⁵⁵ Tamże.

planował otwarcie kolejnego kursu języka polskiego, aby udostępnić ten język osobom uczącym się w Hanoi. Celem tego ruchu jest stworzenie obywatelom Wietnamu możliwości studiowania i pracy w Polsce⁵⁶.

Dodatkowo, przygotowując niniejszy raport, 10 grudnia 2020 roku **przeprowadzono wywiad** za pośrednictwem poczty email z pracownikiem Ambasady RP w Hanoi. W wywiadzie wzięł udział kierownik wydziału odpowiedzialnego m.in. za współpracę akademicką między Polską a Wietnamem. Zapytano o możliwości skutecznej promocji języka polskiego oraz polskiej nauki i instytucji szkolnictwa wyższego w Wietnamie. W ocenie placówki, optymalnym sposobem promocji w Wietnamie w 2020 roku wciąż był osobisty kontakt z kandydatami, bezpośrednie dotarcie do osób potencjalnie zainteresowanych studiami, a także promocja na zasadzie "marketingu szeptanego", poleceń osób, które już miały kontakt bądź to z nauką języka polskiego, bądź to z polskimi instytucjami szkolnictwa wyższego. W Wietnamie, którego społeczeństwo, dzięki podjętym środkom zaradczym, w relatywnie niewielkim stopniu ucierpiało zdrowotnie z powodu pandemii koronawirusa, zaś epidemia wydaje się być pod kontrolą, odbywają się wydarzenia na uczelniach, w tym odbywają się w pełnej skali targi edukacyjne. Dlatego wydarzenia on-line cieszą się tu znacznie mniejszym powodzeniem i budzą słabsze zainteresowanie, niż wydarzenia organizowane w oparciu o tradycyjną formułę bezpośrednich spotkań.

Udział Ambasady RP w promowaniu szkolnictwa wyższego

„W celu pokazania kilku przykładów kanałów, jakie wykorzystujemy jako placówka promując szkolnictwo wyższe w Polsce, zapraszam do obejrzenia:”

Film dokumentujący webinarium o możliwościach studiowania we Francji, Polsce i Bułgarii w czasach pandemii - webinarium było dostępne na stronie targów "Study in Europe" oraz w mediach społecznościowych (łącznie pięć webinarium miało zasięg ok. osiemdziesiąt tysięcy oglądających, rozłożony mniej więcej równo między każde z pięciu), klip w serwisie Youtube ma charakter jedynie poglądowy - wewnętrzny i nie był promowany:

<https://www.youtube.com/watch?v=qkNkZSzeArA>

Statystyki udziału targów "Study in Europe" 2020 w Hanoi i w mieście Ho Chi Minh zawiera tabela 20.

---

⁵⁶L. Pham, Bringing Polish language back to Vietnam school - inevitable move, 07.11.2019
<http://m.hanoitimes.vn/bringing-polish-back-to-vietnam-school-inevitable-move-300075.html> [1.12.2020]

Tab. 20: Statystyki udziału targów "Study in Europe" 2020 w Hanoi i w mieście Ho Chi Minh

Frekwencja - Całkowita rejestracja online: - Frekwencja w Hanoi:	2 892 (1 807 dla Hanoi & 1 085 dla HCMC) 1 183 oraz obecność (120% w porównaniu do 2019) & w HCMC: 680 (90% w porównaniu do 2019)
- Dotarcie do osób: - Zaangażowanie:	810 019 (140% w porównaniu do 2019) 136 899 (195% w porównaniu do 2019)
Interakcja w mediach społecznościowych - Seria 5 webinarów uruchomionych na żywo przed wydarzeniem przekroczyła 80 000, otrzymała ponad 700 udostępnień i ponad 10 000 zaangażowań (engagements)	
Landing page ⁵⁷	- 22 000 impresji ⁵⁸ - 2532 kliknięć

Źródło: Ambasada RP w Hanoi.

Podczas targów "Study in Europe" w ramach polskiego stoiska lektorka języka polskiego NAWA w Wietnamie proaktywnie i efektywnie promowała kurs języka polskiego, co zaowocowało dalszymi zapisami na kurs na Uniwersytecie Hanojskim (HANU). Ponadto, na targach w m. Ho Chi Minh, działania placówki w tym zakresie były wspierane przez Zagraniczne Biuro Handlowe Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu w tym mieście.

Przedstawicielką polskiego szkolnictwa wyższego wśród wybranej grupy absolwentów, była Polka wietnamskiego pochodzenia, p. Victoria Nguyen, która jest absolwentką Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie, a na co dzień zajmuje się kreacją mody.

Pracownik placówki wziął również udział w IV kwartale 2020 r. m.in. w seminarium o internacjonalizacji uczelni w Foreign Trade University, na uniwersytecie VNU-UEB.

W formacie wyszehradzkim, ze względu na polską prezydencję w V4, polska edukacja wyższa była promowana m.in. na uniwersytetach Ton Duc Thang w m. Ho Chi Minh oraz na Uniwersytecie Hanojskim (HANU).

Ambasador RP w Wietnamie Wojciech Gerwel gościł w rezydencji w Hanoi w bieżącym roku studentów uniwersytetu VNU-UEB zainteresowanych rychłym wyjazdem do Polski. W poprzednich latach Ambasador RP gościł regularnie w swojej rezydencji grupę studentów szykujących się do wyjazdu do Polski na studia.

Konkurs dla wikipedystów wietnamskich, którego drugą edycję placówka zorganizowała w 2020 roku pod patronatem UNESCO, również jako naturalną grupę docelową traktuje studentów i absolwentów wietnamskich.

⁵⁷ pierwsza strona, na którą trafia odwiedzający pozyskany wskutek podejmowanych przez firmę działań akwizycyjnych.

⁵⁸ Wyświetlenie ma miejsce, gdy reklama jest pobierana ze źródła i można ją policzyć.

Bardzo dobry efekt promocyjny miała Misja Edukacyjna NAWA do Wietnamu w 2019 r., w jej efekcie m.in. jedna z polskich uczelni niepublicznych podpisała umowę o współpracy z VNU-UEB.

W Polsce studia ukończyło ponad 4 tysiące wietnamskich absolwentów, jest to jeden z najwyższych wyników spośród państw Azji (najwyższy na pewno spośród państw Azji Południowo-Wschodniej). Tym samym, powinno się dążyć do jak najszerszego zakresu współpracy akademickiej. Myśląc o zakresie jak najszerszym, mamy tu na myśli wspieranie kursu języka polskiego na uczelniach w Wietnamie, w perspektywie utworzenie polonistyki lub studiów o Polsce, prowadzenie wspólnych kierunków studiów przez uczelnie polskie i wietnamskie (podwójny dyplom; studia rozpoczynane w Wietnamie, których ostatnie lata/semestry przypadają na studia w Polsce). Ponadto, tego typu programy z polskiej perspektywy powinny dążyć do umocnienia marki konkretnej polskiej uczelni wyższej w Wietnamie angażującej się w projekt i w perspektywie umożliwić polskim uczelniom wyższym otwarcie ich filii w Wietnamie. W tym celu uczelnie powinny utrzymywać kontakty z wietnamskimi absolwentami, nie tylko absolwentami z najstarszego pokolenia, lecz również absolwentami uczelni niedawno opuszczającymi jej mury, którzy po powrocie do Wietnamu mogliby przyczynić się do powstawania wspólnych kierunków studiów oraz filii i oddziałów zagranicznych polskich uczelni w Wietnamie, a także biur promocyjno-rekrutacyjnych poszczególnych uczelni czy grup uczelni w Wietnamie.

Biorąc pod uwagę społeczne lub zawodowe grupy czy instytucje Wietnamu będące szczególnie zainteresowane nauką języka polskiego i jego promocją, warto wymienić kilka z nich. Nauką języka polskiego w sposób szczególnie zainteresowani są studenci liczący na możliwość edukacji ustawicznej, kontynuacji doskonalenia swoich umiejętności lingwistycznych, m.in. poprzez udział w wyjazdach studyjnych, szkołach letnich, translatorskich. Grupą zawodową najbardziej zainteresowaną nauką i doskonaleniem umiejętności języka polskiego są m.in. obecni i przyszli tłumacze, tłumacze literatury, tłumacze instytucjonalni oraz biznesowi, a także zawody bardzo wyspecjalizowane, m.in. prawnicy międzynarodowi zgłębiający prawo polskie, osoby chcące podjąć pracę w Polsce.

Grupą promującą język polski są m.in. pracownicy placówki dyplomatycznej, ZBH PAIH, osoby zatrudnione na uczelniach wietnamskich w wydziałach współpracy zagranicznej, absolwenci polskich uczelni powracający z Polski, osoby zainteresowane polską kulturą, literaturą, społeczeństwem, kuchnią.

Istnieje grupa uczelni z Hanoi, m. Ho Chi Minh, Hajfongu, które w sposób stały współpracują z placówką. Do grupy tych uczelni należą m.in. Uniwersytet Hanojski (HANU), Uniwersytet VNU-UEB w Hanoi (należący do grupy Państwowego Uniwersytetu Wietnamu), Uniwersytet Górniczo-Geologiczny w Hanoi (HUMG), Uniwersytet Handlu Zagranicznego (FTU) w Hanoi, Uniwersytet Kultury w Hanoi i w m. Ho Chi Minh, Uniwersytet Ton Duc Thang w m. Ho Chi Minh, Uniwersytet Fulbrighta w m. Ho Chi Minh, Uniwersytet Morski w Hajfongu i wiele innych.

Każda z tych uczelni posiada inny charakter naukowo-dydaktyczny, inną skalę, odmienne mocne strony, natomiast łączy je to, że nastawione są na internacjonalizację, a w szczególności na współpracę z Polską. Posiadamy dobre kontakty zarówno z władzami tych uczelni, rozeznanie w ich ofercie i potencjale i kontakty na poziomie roboczym.

Biorąc pod uwagę zapotrzebowanie w Wietnamie na formalne ścieżki potwierdzenia znajomości języka polskiego (certyfikacja) odpowiedź nie jest jednoznaczna. Przede wszystkim zależy ona od tego, jak szeroko rozpoznawalny byłby certyfikat i na ile pozwalałby zwiększyć swoje szanse na rynku pracy lub rynku tłumaczeń. Należy przy tym pamiętać, iż w Polsce mieszka duża grupa Wietnamczyków stanowiąca diasporę wietnamską w Polsce, w tym kontekście w Polsce

stosunkowo nietrudno (w porównaniu z wieloma innymi językami azjatyckimi) można odszukać osoby płynnie posługujące się jednocześnie językiem polskim, jak i wietnamskim.

4.4. KIERUNKI ROZWOJU WSPÓŁPRACY

Zgodnie ze specyfikacją zamówienia, analiza możliwości rozwoju współpracy akademickiej pomiędzy Polską a Wietnamem miała zostać przeprowadzona w oparciu o model SWOT, biorący pod uwagę czynniki zależne od podmiotu, dla którego przeprowadzana jest analiza (silne i słabe strony) oraz niezależne (szanse i zagrożenia). Analiza SWOT jest bardzo często wykorzystywanym narzędziem przy formułowaniu strategii działania, bo pomaga określić obszary kluczowe. Dla zapewnienia większej czytelności została ona przedstawiona w Tabeli 21.

Tab. 21: Analiza SWOT dla rozwoju współpracy akademickiej z Wietnamem

Silne Strony	Słabe Strony
<ul style="list-style-type: none"> • Podpisane porozumienie o współpracy między Polską a Wietnamem w dziedzinie szkolnictwa wyższego • Coraz lepsza znajomość j. angielskiego wśród naukowców i studentów • Członkostwo Polski w Unii Europejskiej • Dobrze rozwijająca się współpraca w niektórych dziedzinach nauki (medycyna, fizyka i astronomia, informatyka) • Nowy model kształcenia doktorantów w Polsce w oparciu o prowadzenie badań naukowych (szkoły doktorskie działające w oparciu o nową ustawę <i>Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce</i>) • Wieloletnia tradycja współpracy pomiędzy Polską a Wietnamem • Pozytywny wizerunek Polski oraz polskich uczelni w Wietnamie wynikający z wieloletniej współpracy • Wsparcie ze strony absolwentów wietnamskich, którzy ukończyli studia w Polsce w latach 70-80 XX w. • Rosnąca liczba wspólnych badań i publikacji naukowych 	<ul style="list-style-type: none"> • Proporcjonalnie niewielkie środki pozostające do dyspozycji po stronie polskiej • Niewielka liczba pracowników naukowych z Wietnamu zatrudnionych w Polsce • Nieatrakcyjne warunki finansowe oferowane przez polskie instytucje • Słabo rozwinięta współpraca badawcza w naukach społecznych i humanistycznych • Niedostatki infrastruktury badawczej po stronie wietnamskiej • Mała liczba programów post-doktorskich przygotowanych z myślą o wietnamskich kandydatach • Niskie miejsce uczelni zarówno polskich jak i wietnamskich w rankingach światowych • Sektor edukacji i szkolnictwa wyższego Wietnamu jest niedofinansowany¹.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość inicjowania (lub wchodzenia w skład) konsorcjów badawczych w ramach grantów Komisji Europejskiej (ERC; Horizon Europe) • Wyjście Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej (utrudniony dostęp 	<ul style="list-style-type: none"> • Geograficzna odległość utrudniająca nawiązywanie osobistych kontaktów • Niestabilność polityki naukowej w obydwu krajach • Ograniczenia w ruchu z Unii Europejskiej do krajów trzecich w okresie pandemii COVID-19

<p>tamtejszych uczelni/institucji do europejskiego finansowania)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój i wykorzystanie środków komunikacji zdalnej w czasie COVID-19 – większa łatwość w nawiązywaniu i podtrzymywaniu kontaktów zdalnych • Rosnące zainteresowanie poznawaniem języka i kultury polskiej w Wietnamie • Relatywnie młode społeczeństwo Wietnamu • Intensyfikacja promocji Polski na terenie Wietnamu dzięki absolwentom polskich uczelni • Promocja wymiany akademickiej w naukach społecznych (zarządzanie, ekonomia) oraz innych dziedzinach nauki • Nawiązanie współpracy z uczelniami wojskowymi • Relatywnie niski poziom edukacji w Wietnamie stanowi szansę dla krajów oferujących europejski poziom kształcenia • Rosnący poziom zamożności społeczeństwa wietnamskiego pozwala na wysyłanie młodych osób na studia zagraniczne oraz otwiera możliwości tworzenia ofert dydaktycznych przez renomowane uczelnie zagraniczne na terenie Wietnamu • Tworzenie partnerstwa między uczelniami, zwłaszcza z tymi, które mają długą historię współpracy, jak np. AGH 	<ul style="list-style-type: none"> • Konkurencja ze strony uczelni azjatyckich oraz ich zainteresowanie rynkiem współpracy akademickiej w Wietnamie • Sporym zagrożeniem dla rozwoju współpracy może być relatywnie wysoki poziom korupcji w Wietnamie według <i>Transparency International</i> • Utrudnienia wynikające z nadmiernej biurokracji oraz ograniczeń prawnych • Rosnąca konkurencja oraz oferty współpracy uczelni zagranicznych z innych krajów UE, USA czy Australii oraz regionu azjatyckiego • Ograniczony dostęp do wiarygodnych informacji na temat aktualnej sytuacji w obszarze szkolnictwa wyższego Wietnamu
---	---

Źródło: Opracowanie własne.

Wyjście Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej (utrudniony dostęp tamtejszych uczelni/institucji do europejskiego finansowania) można traktować jako szansę dla zwiększenia współpracy polsko-wietnamskiej, ponieważ zagraniczni studenci, w tym również Wietnamczycy, mogą mieć większą motywację do studiowania w Polsce-kraju należącym do Unii Europejskiej. Ponadto, szansą może być nawiązanie współpracy z polskimi uczelniami wojskowymi, ponieważ wymiana akademicka, poznanie programów nauczania, zdobycie doświadczenia międzynarodowego może stanowić ciekawą motywację dla Wietnamu (podobnie jak w przypadku Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni z krajami Zatoki Perskiej, kształcącej kadry oficerskie dla tamtejszych marynarek).

Wietnamczycy to jedna z największych grup migracyjnych w Polsce. Licząc jedynie osoby z kartą stałego pobytu, szacuje się ich liczbę na ok. 20 tysięcy. Ponadto w Wietnamie istnieje ogromna społeczność absolwentów polskich uczelni (większość z nich to absolwenci studiów ścisłych i technicznych). Polskie uczelnie (głównie w obszarach technicznych, matematyczno-fizycznych i wojskowych) ukończyło w latach 70. i 80. około 4 tys. obywateli Wietnamu. Duża część z nich zajmuje obecnie eksponowane i ważne stanowiska w rządzie, przedsiębiorstwach i międzynarodowych korporacjach. Społeczność absolwentów polskich uczelni chętnie spotyka się i trzeba zauważyć, że większość z nich nadal doskonale włada językiem polskim. Przyznają oni, iż to właśnie studia w Polsce (w tym umiejętność posługiwania się językiem polskim) otworzyły im ścieżki do dzisiaj zajmowanych pozycji. Obecnie w Polsce studiuje jedynie ok. 500 studentów z tego kraju, co wobec tak dużej społeczności absolwentów należy uznać za zmarnowanie dostępnego potencjału (jedyną uczelnią, która stara się wykorzystywać możliwości swoich absolwentów jest obecnie AGH)⁵⁹.

Doświadczenia zebrane chociażby podczas pracy na polskim stoisku w ramach targów szkolnictwa wyższego "Study in Europe" w dn. 12.12 i 13.12.2020 w Hanoi i m. Ho Chi Minh, jak również w latach poprzednich, pokazują, że zainteresowaniem cieszą się m.in. studia techniczne, inżynierskie, medyczne, w zakresie nowych technologii, IT, zarządzania, ekonomii, biznesu, studia muzyczne, lecz również studia artystyczne, w szczególności muzyczne, a także nauki społeczne, politologia, studia międzynarodowe, socjologia. Odrębny potencjał stanowi również szkolnictwo wyższe mundurowe (uczelnie wojskowe).

Warto rozważyć znaczne zwiększenie i uatrakcyjnienie polskiej oferty stypendialnej przeznaczonej dla studentów wietnamskich, biorąc pod uwagę silną konkurencję międzynarodową o najlepszych studentów. W warunkach wietnamskich bardzo ważna jest współpraca z miejscowymi agencjami rekrutacyjnymi, dlatego też istotnym krokiem będzie nawiązywanie współpracy z takimi pośrednikami jak na przykład NOVA Education⁶⁰.

W Wietnamie istnieją polsko-wietnamskie stowarzyszenia (Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Wietnamskiej, Stowarzyszenie „Polonia Sajgońska”, które można wykorzystać do ożywienia niewielkiej obecnie promocji Polski w tym kraju (tego typu towarzystwo działające z kolei na terenie Egiptu działa niezwykle prężnie na rzecz promowania studiów w Polsce i wspomaga wymianę akademicką pomiędzy krajami – warto skorzystać z tego dobrego wzoru). Konieczne jest ponowne uruchomienie (kiedyś istniejących) lektoratów języka polskiego na terenie Wietnamu, co z całą pewnością wpłynie znacząco na wzrost liczby wietnamskich studentów w Polsce. Do podjęcia takich działań niezbędna jest jednak współpraca odpowiednich ministerstw w Polsce i Ambasady RP, która nie jest nimi szczególnie zainteresowana.

---

⁵⁹ Miodunka, W., Tambor, J., Achteлик, A., Cudak, R., Krzyżyk, D., Mazur, J., ... & Zgótko, T. (2018). *Nauczanie i promocja języka polskiego w świecie: diagnoza, stan, perspektywy*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, s. 232.

⁶⁰ <https://www.duhocnova.com/index.php/component/content/article/89-visa-du-hoc-ba-lan>

5 WSPÓŁPRACA AKADEMICKA W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH

Biorąc pod uwagę obecną sytuację kryzysową spowodowaną skutkami pandemii COVID-19, warto zwrócić uwagę na następujące uwarunkowania, które w znacznym stopniu przekładają się na rozwój sektora szkolnictwa wyższego oraz współpracy akademickiej. W związku z panującą pandemią większość uczelni wyższych uruchomiła studia w trybie on-line, co niesie ze sobą często spore wyzwania zarówno dla instytucji oferujących nauczanie w trybie zdalnym jak również dla studentów. Chociaż e-learning jest jednym z najszybciej rozwijających się rynków na świecie, do tej pory odgrywał peryferyjną rolę w formalnych systemach edukacji związanych ze szkolnictwem wyższym w Wietnamie. Jednak wraz z bezprecedensowym wybuchem pandemii COVID-19, zastosowanie e-learningu w szkolnictwie wyższym może stać się znacznie bardziej widoczne w instytucjach edukacyjnych w Wietnamie.

Obecnie e-learning w Wietnamie wymaga wykorzystania bardziej zaawansowanych narzędzi, gdyż obecnie przeważa nauczanie oparte na korzystaniu materiałów udostępnionych online. Niemniej jednak termin „kształcenie na odległość” jest nadal oficjalnie używany w odniesieniu do anomalnego kierunku szkolnictwa wyższego (MOET, 2017). Bez względu na rosnące liczby, w 2016 r. tylko 2% (33 638) wszystkich studentów szkół wyższych w kraju (1 581 227) było zaangażowanych w „kształcenie na odległość”. Wynika to z konserwatywnego nastawienia społeczeństwa wietnamskiego, głównie na szczeblu rządowym. Na przykład obecne przepisy prawne nie pozwalają żadnej uczelni na oferowanie kursów, które są wyłącznie w formie „nauczania na odległość”; rozwój kursów na odległość może opierać się na zwykłym trybie offline w połączeniu z nauczaniem zdalnym na tym samym kierunku. Co więcej, limity zapisów studentów na odległość są często ograniczone w zależności od liczby zwykłych studentów offline⁶¹.

Podobnie jak w przypadku stosowania szkolnictwa wyższego na odległość, zastosowanie zaawansowanych funkcji e-learningu, w szczególności, oraz ogólnie technologii edukacyjnych, na zwykłych kursach uniwersyteckich w Wietnamie jest nadal ograniczone. Z jednej strony uniwersytety nie mają wewnętrznej motywacji do wykorzystywania technologii edukacyjnych w swoich codziennych działaniach. Z drugiej strony, rząd nie prowadzi wystarczającej polityki, która wspierałaby i zachęcałaby uniwersytety do włączania elementów nowoczesnych technologii edukacyjnych do swoich regularnych kursów. Integracja nowych technologii zapobiegnie dalszemu pozostawaniu wietnamskiego HE w tyle za światowym rynkiem. Na przykład, chociaż nauczanie mieszane jest szeroko stosowane w systemach szkolnictwa wyższego na całym świecie i wielu wietnamskich wykładowców zdaje sobie sprawę z jego zalet, zastosowanie tego podejścia jest nadal minimalne na zwykłych kursach uniwersyteckich. Dzieje się tak częściowo dlatego, że obecne regulacje prawne w Wietnamie nadal określają limity zapisów na podstawie liczby wydziałów w pełnym wymiarze godzin i powierzchni zajęć (metry kwadratowe), ale nie liczby dostępnych kursów e-learningowych⁶².

---

⁶¹ Hiep-Hung Pham & Tien-Thi-Hanh Ho (2020) *Toward a 'new normal' with elearning in Vietnamese higher education during the post COVID-19 pandemic*, Higher Education Research & Development, 39:7, 1327-1331.

⁶² Tamże.

Drugim czynnikiem składającym się na ogólną jakość usług e-learningowych jest jakość instruktora e-learningu i materiałów szkoleniowych. Czynniki te potwierdzają również liczne badania w krajach rozwiniętych⁶³. W przypadku pręźnie rozwijającego się kraju (*emerging*), takiego jak Wietnam, ten czynnik jest jeszcze ważniejszy. Zgodnie z kulturą wielu krajów, w tym Wietnamu, wiele osób nadal uważa, że e-learning często nie jest rodzajem uczenia się dobrej jakości. Dlatego uniwersytety muszą zatrudniać wysoko wykwalifikowanych instruktorów, którzy pasjonują się swoim zawodem i są dobrze wyszkoleni (znacznie lepiej, jeśli są przeszkoleni w krajach rozwiniętych). Instruktorzy muszą mieć zarówno wiedzę teoretyczną, jak i praktyczną, zawsze dbać o zainteresowania uczniów i motywować uczniów do ciągłej interakcji: interakcji student-student, interakcji uczeń-wykładowca oraz interakcji między uczniem a materiałami e-learningowymi, aby osiągnąć lepsze wyniki nauczania.

Oprócz rekrutacji doskonałych wykładowców uniwersytety w Wietnamie muszą stopniowo ulepszać swoje systemy materiałów dydaktycznych. Materiały do nauczania i uczenia się powinny być dobrze uporządkowane i logiczne, aby uczniowie mogli łatwo zorientować się, co robić najpierw, a co dalej. Systemy materiałów dydaktycznych i dydaktycznych muszą mieć charakter zarówno teoretyczny, jak i praktyczny, zapewniając aktualizację ciągłości i trafności w celu zaspokojenia potrzeb edukacyjnych uczniów. Ponadto wietnamskie uniwersytety muszą dalej zacieśniać współpracę z prestiżowymi wydawcami na świecie, aby uzyskać dostęp do nowoczesnych i nowych systemów książek i materiałów dydaktycznych wykorzystywanych w e-learningu.

Według niedawnego raportu Międzynarodowego Stowarzyszenia Uniwersytetów i UNESCO (2020) regularne praktyki edukacyjne ponad 1,5 miliarda studentów w 185 krajach zostały zakłócone z powodu zamknięcia uniwersytetów w wyniku COVID-19 od kwietnia 2020 r. Ponadto dwie trzecie uczelni w tych krajach zgłaszają, że muszą przejść z nauczania i uczenia się w sali na nauczanie i uczenie się na odległość.

Wietnam doświadczył podobnych problemów na uczelniach. Po dłuższej przerwie noworocznej uczniowie nadal nie mogli wrócić do szkół z powodu kryzysu zdrowotnego. Ministerstwo Edukacji i Kształcenia Socjalistycznej Republiki Wietnamu postulowało „zawieszanie szkoły, a nie przerywanie nauki” podczas pierwszego etapu pandemii COVID-19. W rezultacie 110 na 240 uczelni w Wietnamie przestawiło się z tradycyjnych zajęć bezpośrednich na nauczanie i uczenie się na odległość. Spośród tych 110 uczelni 70% to uczelnie prywatne (MOET, 2020b). Natychmiast udostępniono nauczycielom warsztaty szkoleniowe online dla nauczycieli w celu przygotowania ich do prowadzenia zajęć online. Obejmowały one takie platformy, jak MS Teams i Google Classroom. Nauczyciele w starszym wieku, którzy nie byli biegli w nowoczesnych rozwiązaniach technologicznych, otrzymywali prywatne wskazówki w domu, a uczniowie byli również szkoleni zdalnie w zakresie korzystania z tych nowych narzędzi.

Podczas wybuchu epidemii COVID-19 wiele wietnamskich uczelni wprowadziło specjalne zasady dla studentów, takie jak obniżenie czesnego, wsparcie zakupu laptopów i dostęp do szerokopasmowego internetu. Podobnie, *Vietnam Post and Telecommunications Group* oferuje darmowy dostęp do Internetu dla ponad 43 000 szkół. Pomimo wsparcia dla Internetu i laptopów,

---

⁶³ Martinez-Arguelles, J. M., Callejo, B. M., & Farrero, M. C. J. (2013). *Dimensions of perceived service quality in higher education virtual learning environments*. *Universities and Knowledge Society Journal*, 10(1), 268–285.

niektórzy wrażliwi studenci mieszkający na obszarach górskich, wiejskich i przybrzeżnych w rzeczywistości nie nadążali za tymi szybkimi zmianami. Dlatego zastosowano pewne tradycyjne techniki „uczenia się na odległość”, takie jak wysyłanie materiałów na adresy uczniów w celu ich nauki. Jednocześnie wykładowcy nadal tworzyli grupy za pomocą narzędzi do czatu online, takich jak Zalo i Facebook, aby odpowiadać na pytania studentów lub konsultować się w sprawie zadań.

Obserwując podejmowane działania w szkolnictwie wyższym w Wietnamie można zakładać określone zmiany w modelu funkcjonowania uczelni wyższych (podobnie jak i w innych krajach, w tym również w Polsce). Gdy pandemia COVID-19 przestanie być zagrożeniem, wietnamskie szkolnictwo wyższe wejdzie w „nową normalność”, z elastycznymi, zaktualizowanymi i zreformowanymi trybami nauczania i uczenia się. Połączenie tradycyjnych trybów (tj. Wysyłania materiałów dla studentów z odległych obszarów) i nowej (online / blended learning) „nauczania na odległość” zapewni, że w pandemii „nikt nie zostanie w tyle”, tak przynajmniej rząd wietnamski deklaruje swój główny cel w zakresie edukacji i szkolnictwa wyższego. Wdrażanie uczenia się online nieuchronnie napotyka wiele trudności. W związku z tym rząd wietnamski musi ogólnie wspierać uczelnie, które nadal nie uczestniczą w „kształceniu na odległość”, zwłaszcza w odległych rejonach. Elastyczność i transformacja w nauczaniu i uczeniu się na uczelniach oferują znaczne korzyści wszystkim studentom, którzy integrują się z e-learningiem, aby dobrze funkcjonować w erze cyfrowej. Charakterystyczna dla Wietnamu struktura demograficzna, duży udział ludzi młodych (poniżej 25 roku życia) wskazuje, że wykorzystanie nowoczesnych technologii w nauczaniu będzie nieustannie rosło.

W opinii Autora niniejszego raportu, polsko-wietnamska współpraca naukowa może ulec nieznacznemu pogorszeniu, zwłaszcza ze względu na brak możliwości nawiązywania nowych kontaktów. Jednak nawiązana dotychczas współpraca będzie owocować, przede wszystkim przemawia za tym zarówno wieloletnia tradycja dotycząca współpracy pomiędzy Polską a Wietnamem, a po drugie rosnące zainteresowaniem ze strony Wietnamczyków współpracą z krajem należącym do Unii Europejskiej. Wietnam dla Polski stanowi bardzo interesujący kraj do rozwoju zarówno współpracy naukowej jak i wymiany akademickiej. Niemniej jednak Polska musi liczyć się ze zwiększeniem nakładów na stypendia (rządowe oraz oferowane przez przedsiębiorstwa prywatne) zarówno dla naukowców jak i studentów polskich w celu pobytu studyjnego w wybranych uczelniach wietnamskich.

6 WNIOSKI I REKOMENDACJE

Odpowiadając na kluczowe pytania zadane przez Zamawiającego, należy stwierdzić, że:

1. *Jak intensywna (w porównaniu z innymi krajami) jest współpraca akademicka między Wietnamem a Polską (wraz z podaniem płaszczyzny współpracy)?*

Współpraca akademicka pomiędzy Wietnamem a Polską mierzona liczbą wspólnych publikacji (lata 2014-2020) jest najbardziej intensywna po polskiej stronie. Według bazy Scopus w ramach tej współpracy powstało 1456 publikacji. Nie ulega wątpliwości, że dla wietnamskich naukowców partnerzy polscy są ważni. Nie jest to liczba imponująca w porównaniu do wspólnych publikacji z Wielką Brytanią 20 637 publikacji, Niemcami (9 315), Włochami (8 317) czy USA (8 275). Jeśli chodzi o wymianę akademicką (studentów oraz naukowców), to ani z perspektywy polskiej, ani wietnamskiej nie jest ona szczególnie intensywna.

2. *Które polskie uczelnie przyjmują najwięcej studentów z Wietnamu (i odwrotnie)?*

Niestety strona wietnamska nie dysponuje danymi, które jednoznacznie wskazywałyby uczelnie przyjmujące największą liczbę studentów z drugiego kraju. Z danych uzyskanych za pośrednictwem systemu POLON wynika, że po stronie polskiej przodują Akademia Finansów i Biznesu Vistula, Uniwersytet Warszawski, Politechnika Rzeszowska im. Ignacego Łukasiewicza.

3. *Które (i dlaczego) instytucje funkcjonujące w otoczeniu uczelni mają wpływ na rozwój akademickiej współpracy międzynarodowej (w Polsce i w Wietnamie)?*

Nie ulega wątpliwości, że dla rozwoju współpracy akademickiej największe znaczenie mają programy zapewniające mobilność akademicką oferowane przez NAWA w Polsce oraz program Erasmus. Od roku 2014 jako Erasmus+ stał się on w zdecydowanie szerszym zakresie otwarty na współpracę z krajami pozaeuropejskimi. Co więcej – w ramach działania *Development Co-operation Instrument (DCI)* przeznaczono specjalne środki na rozwój współpracy z państwami Azji Południowo-Wschodniej, w tym i Wietnamu. Wietnam, podobnie jak wiele innych krajów, prowadzi intensywną współpracę naukową ze Stanami Zjednoczonymi w ramach Programu Fulbrighta

4. *Które ośrodki akademickie w Wietnamie (i w jakich dziedzinach) są najbardziej widoczne w międzynarodowym obiegu naukowym?*

Zamieszczona w rozdziale 2. Tabela 4 wskazuje najważniejsze ośrodki akademickie działające w Wietnamie zajmujące ważną pozycję wśród uczelni azjatyckich. Największą rolę na arenie międzynarodowej odgrywają 4 uczelnie wietnamskie, zajmujące miejsca w rankingach międzynarodowych Viet Nam National University Ho Chi Minh City (VNU-HCM), Vietnam National University, Hanoi, Ton Duc Thang University oraz Hanoi University of Science and Technology. Dominują fizyka i astronomia, informatyka oraz nauki inżynierskie.

5. *Które polskie uczelnie mają najwięcej publikacji wspólnych z przedstawicielami Wietnamu (ze wskazaniem uczelni Wietnamu)?*

W tabeli 15 przedstawiono zestawienie najaktywniejszych publikacyjnie polskich ośrodków naukowo-badawczych. Zdecydowanie pierwsze miejsce zajmuje w niej Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie z niewielką przewagą przed Instytutem Fizyki Jądrowej im. H. Niewodniczańskiego Polskiej Akademii Nauk, następne miejsca zajmują: Polska Akademia Nauk, Uniwersytet Warszawski, Politechnika Wrocławska, Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Uniwersytet Medyczny w Łodzi.

6. *Jakie obszary i dyscypliny naukowe dominują we współpracy/ akademickiej pomiędzy Polska a Wietnamem?*

W tabeli 14 w rozdziale 4.2. przedstawiono najczęściej reprezentowane dyscypliny w których współpracują polsko-wietnamscy naukowcy. Pięć najważniejszych to: *Fizyka i astronomia, Informatyka, Nauki inżynieryjne, Matematyka i Medycyna*. Widać, że zdecydowanie dominują w naszej współpracy nauki oparte na wspólnych konkretnych badaniach, wymagające zespołów badawczych i dobrze funkcjonujących laboratoriów.

7. *Jak zmienia się w czasie liczba wspólnych publikacji (2014-2019)?*

W Tabeli 13 w rozdziale 4.2. przedstawiono dynamikę zmiany liczby publikacji polsko-wietnamskich. W roku 2014 było to zaledwie 99 publikacji, by po sześciu latach osiągnąć 236. Z tabeli 13 wynika, że od roku 2015 obserwujemy przyrost wspólnych publikacji na poziomie 27% w roku 2016 oraz aż 44% w roku 2017. W roku 2018 nastąpił nieznaczny spadek przyrostu w ujęciu procentowym, jednak w następnych dwóch latach wynosi odpowiednio 21% i 15%, co uznać należy za poziom zadawalający. Niemniej jednak, mimo obserwowanego trendu wzrostowego w ostatnich latach, przyrost w ujęciu ilościowym jest nadal niewielki.

8. *Jak sytuacje kryzysowe wpływają na międzynarodową współpracę akademicką z Wietnamem?*

Rozdział 4.3. przedstawił sposób radzenia sobie przez uczelnie z Wietnamu w sytuacjach kryzysowych oraz jak wpływa to na wietnamską współpracę akademicką z zagranicą. Ostatni kryzys ma szczególnie ważne znaczenie oraz negatywnie wpływa na współpracę akademicką, zwłaszcza w zakresie mobilności studentów i naukowców. Dodatkowe trudności stanowić może utrudniony dostęp do infrastruktury do realizacji nauczania w trybie online. Wymaga to zaangażowania większych środków na poprawę infrastruktury techniczno-informatycznej.

9. *Jakie są strategie radzenia sobie przez instytucje szkolnictwa wyższego Wietnamu ze skutkami zarówno realnych jak i potencjalnych kryzysów (zdrowotnego, ekonomicznego, demograficznego)?*

Przedstawiona w rozdziale 2. ogólna sytuacja systemu szkolnictwa wyższego w Wietnamie oraz w rozdziale 5. sposób działania wietnamskich uczelni powoduje, że na ten czas nie obawiają się one kryzysu demograficznego, głównie z powodu dużej liczby młodzieży. Dodatkowo można przewidzieć, że obecna sytuacja spowoduje raczej zwiększenie opat chesnego, co oznacza również, że problemy ekonomiczne zostaną rozwiązane dzięki przerzucaniu ewentualnych kosztów na studentów. W czasie kryzysu wywołanego epidemią COVID-19 wietnamskie uczelnie szybko przeszły na nauczanie zdalne, jednak wymaga to dodatkowych nakładów na modernizację infrastruktury. Ale niemal rok po wybuchu epidemii widać, podobnie jak i w innych krajach, że nie mają one spójnej wizji strategicznego przeciwdziałania jej skutkom. Dotyczy to wszystkich studiujących, nie tylko studentów zagranicznych. A widocznym efektem braku skutecznej odpowiedzi na kryzys są informacje o zagrożeniu zamknięciem wietnamskich uczelni, które nie poradzą sobie odpowiednio z danym wyzwaniem.

10. *Jakie są najbardziej optymalne sposoby (elementy, kanały komunikacji) osobno promocji języka polskiego oraz osobno polskiej nauki i instytucji szkolnictwa wyższego w Wietnamie?*

Przedstawione w rozdziale 4.3. doświadczenia pokazują, że skutecznym sposobem promowania zarówno współpracy akademickiej (w tym przekazywania informacji o instytucjach naukowych oraz uczelniach), jak i nauki języka i kultury danego kraju są działania Ambasady RP w Hanoi. Bardzo dobry efekt promocyjny miała Misja Edukacyjna NAWA do Wietnamu w 2019 r., w jej efekcie m.in. jedna z polskich uczelni niepublicznych podpisała umowę o współpracy z VNU-UEB. Optymalnym sposobem jest w Wietnamie w 2020 roku wciąż osobisty kontakt z kandydatami, bezpośrednie

dotarcie do osób potencjalnie zainteresowanych studiami, a także promocja na zasadzie "marketingu szeptanego", poleceń osób, które już miały kontakt bądź to z nauką języka polskiego, bądź to z polskimi instytucjami szkolnictwa wyższego. W Wietnamie, którego społeczeństwo, dzięki podjętym środkom zaradczym, w relatywnie niewielkim stopniu ucierpiało zdrowotnie z powodu pandemii koronawirusa, zaś epidemia wydaje się być pod kontrolą, odbywają się wydarzenia na uczelniach, w tym odbywają się w pełnej skali targi edukacyjne.

11. Jaki jest rekomendowany zakres współpracy akademickiej Polski z Wietnamem?

W Polsce studia ukończyło ponad 4 tysiące wietnamskich absolwentów, jest to jeden z najwyższych wyników spośród państw Azji (najwyższy na pewno spośród państw Azji Południowo-Wschodniej). Tym samym, powinno się dążyć do jak najszerszego zakresu współpracy akademickiej. Myśląc o zakresie jak najszerszym, mamy tu na myśli wspieranie kursu języka polskiego na uczelniach w Wietnamie, w perspektywie utworzenie polonistyki lub studiów o Polsce, prowadzenie wspólnych kierunków studiów przez uczelnie polskie i wietnamskie (podwójny dyplom; studia rozpoczynane w Wietnamie, których ostatnie lata/semestry przypadają na studia w Polsce). Ponadto, tego typu programy z polskiej perspektywy powinny dążyć do umocnienia marki konkretnej polskiej uczelni wyższej w Wietnamie angażującej się w projekt i w perspektywie umożliwić polskim uczelniom wyższym otwarcie ich filii w Wietnamie. W tym celu uczelnie powinny utrzymywać kontakty z wietnamskimi absolwentami, nie tylko absolwentami z najstarszego pokolenia, lecz również absolwentami uczelni niedawno opuszczającymi jej mury, którzy po powrocie do Wietnamu mogliby przyczynić się do powstawania wspólnych kierunków studiów oraz filii i oddziałów zagranicznych polskich uczelni w Wietnamie, a także biur promocyjno-rekrutacyjnych poszczególnych uczelni czy grup uczelni w Wietnamie.

12. Jaka oferta jednostek z Polski oraz NAWA ma największe szanse powodzenia oraz sposoby jej promocji w Wietnamie?

Na szczęście, jak przedstawiono w rozdziale 4.1. i 4.2 Polska jest dla Wietnamczyków atrakcyjnym krajem. Doświadczenia zebrane przez Ambasadę RP w Hanoi podczas pracy na polskim stoisku w ramach targów szkolnictwa wyższego "Study in Europe" w dn. 12.12 i 13.12.2020 w Hanoi i m. Ho Chi Minh, jak również w latach poprzednich, pokazują, że zainteresowaniem cieszą się m.in. studia techniczne, inżynierskie, medyczne, w zakresie nowych technologii, IT, zarządzania, ekonomii, biznesu, studia muzyczne, lecz również studia artystyczne, w szczególności muzyczne, a także nauki społeczne, politologia, studia międzynarodowe, socjologia. Odrębny potencjał stanowi również szkolnictwo wyższe mundurowe (uczelnie wojskowe). Warto rozważyć znaczne zwiększenie i uatrakcyjnienie polskiej oferty stypendialnej przeznaczonej dla studentów wietnamskich, biorąc pod uwagę silną konkurencję międzynarodową o najlepszych studentów.

13. Jakie społeczne/zawodowe grupy, instytucje Wietnamu są szczególnie zainteresowane nauką języka polskiego i jego promocją?

Jak przedstawiono w rozdziale 4.3 nauką języka polskiego w sposób szczególny zainteresowani są studenci liczący na możliwość edukacji ustawicznej, kontynuacji doskonalenia swoich umiejętności lingwistycznych, m.in. poprzez udział w wyjazdach studyjnych, szkołach letnich, translatorskich. Grupą zawodową najbardziej zainteresowaną nauką i doskonaleniem umiejętności języka polskiego są m.in. obecni i przyszli tłumacze, tłumacze literatury, tłumacze instytucjonalni oraz biznesowi, a także zawody bardzo wyspecjalizowane, m.in. prawnicy międzynarodowi zgłębiający prawo polskie, osoby chcące podjąć pracę w Polsce. Grupą promującą język polski są m.in. pracownicy placówki dyplomatycznej, ZBH PAIH, osoby zatrudnione na uczelniach wietnamskich w wydziałach współpracy zagranicznej, absolwenci polskich uczelni powracający z Polski, osoby zainteresowane polską kulturą, literaturą, społeczeństwem, kuchnią.

14. *Jakie działania w obszarze umiędzynarodowienia szkolnictwa wyższego i nauki realizują agencje rządowe ternu dedykowane w Wietnamie?*

Kluczową wietnamską agencją zajmującą się wspieraniem współpracy akademickiej jest Ministerstwo Edukacji i Kształcenia Socjalistycznej Republiki Wietnamu, Erasmus+, ponadto Wietnamczycy aplikują również o stypendia Fulbrighta. Agencje te w ramach opracowanej strategii umiędzynarodowienia szkolnictwa wyższego, dążą do podejmowania kroków nastawionych na realizację celów strategicznych, m.in. umożliwiając wyjazdy studentom oraz naukowcom wietnamskim za granicę, oraz zachęcając do przyjazdów studentów oraz naukowców zagranicznych do Wietnamu. Oczywiście, NAWA powinna poszukać ścieżek sensownej współpracy z pośrednikiem zlokalizowanym w Wietnamie. Różnego rodzaju współpraca oferowana jest przez inne uczelnie Europy Zachodniej, USA, ale również Australii i innych krajów Azji.

15. *Jakie jest zapotrzebowanie w Wietnamie formalnymi ścieżkami potwierdzenia znajomości języka polskiego (certyfikacja)?*

Odpowiedź na pytanie jest uzależniona od tego, jak szeroko rozpoznawalny byłby certyfikat i na ile pozwalałby zwiększyć swoje szanse na rynku pracy lub rynku tłumaczeń. Należy przy tym pamiętać, iż w Polsce mieszka duża grupa Wietnamczyków stanowiąca diasporę wietnamską w Polsce, w tym kontekście w Polsce stosunkowo nietrudno (w porównaniu z wieloma innymi językami azjatyckimi) można odszukać osoby płynnie posługujące się jednocześnie językiem polskim, jak i wietnamskim.

16. *Jakie narzędzia promocyjno-marketingowe w Wietnamie są rekomendowane do promocji oferty polskiej w Wietnamie z uwzględnieniem sytuacji spowodowanej pandemią COVID-19 lub BREXIT?*

Za pośrednictwem mediów społecznościowych czy organizacji webinarium. Np. film dokumentujący webinarium o możliwościach studiowania we Francji, Polsce i Bułgarii w czasach pandemii - webinarium było dostępne na stronie targów "Study in Europe" oraz w mediach społecznościowych (łącznie pięć webinarium miało zasięg ok. osiemdziesiąt tysięcy oglądających, rozłożony mniej więcej równo między każde z pięciu).

Podsumowując raport należy podkreślić:

1. Historyczne uwarunkowania współpracy akademickiej pomiędzy Polską a Wietnamem oraz wykształcenie dużej rzeszy Wietnamczyków w uczelniach polskich stwarza duże szanse na promowanie nauki polskiej oraz stanowi zachętę do pogłębienia wymiany akademickiej oraz promocji języka polskiego.
2. Współczesne zaawansowane badania naukowe, niezależnie od reprezentowanej dyscypliny, powstają w ramach coraz liczniejszych zespołów badawczych. Dlatego w działaniach wspierających takie badania należy odejść od perspektywy bilateralnej na rzecz multilateralnego podejścia. Działania NAWA wspierające badania naukowe powinny mieć na celu tworzenie lub wchodzenie do międzynarodowych konsorcjów/zespołów badawczych.
3. Konieczne jest opracowanie spójnej wizji umiędzynarodowienia na poziomie państwa, wspierającej systemowo takie działania, jak np. finansowanie stypendiów studenckich i doktoranckich, mobilności studentów i kadry akademickiej, organizacji konkursów mających na celu pozyskanie grantów na prowadzenie badań naukowych w zakresie priorytetowych obszarów badawczych (np. medycyna, fizyka, nauki inżynierskie, informatyka, oraz nauki społeczne), zachęcania do tworzenia zespołów badawczych

wielonarodowych, czyli opracowanie strategii współpracy ukierunkowanej na konkretne kraje i w tym przypadku dotyczącej Wietnamu.

Na zakończenie, chciałbym podzielić się osobistą refleksją będącą efektem wieloletniej współpracy z uczelniami wyższymi w różnych częściach świata w ramach umów dwustronnych, programów takich jak Erasmus+, CEEPUS, czy Programu im. Bekkera. Finansowanie stanowi ważny element oraz bodziec zachęcający do wyjazdu za granicę na studia, staż naukowy lub w celu prowadzenia zajęć dydaktycznych. Jednak równie ważnym bodźcem jest wewnętrzna motywacja osoby wybierającej się za granicę, jej otwartość i chęć do poznawania nowej kultury, różnorodności oraz nawiązania kontaktów. Nawet krótki wyjazd (tygodniowy) pracownika badawczo-dydaktycznego do Wietnamu może przynieść istotne korzyści pod względem współpracy między uczelniami (np. powstanie idei na wspólny projekt badawczy, zdobycie doświadczenia, upowszechnienie informacji o macierzystej uczelni wyższej, zachęcenie do przyjazdu osób z Wietnamu). Odnoszę wrażenie (na podstawie tygodniowej wizyty w uczelni partnerskiej na Tajwanie w lutym 2020 roku), że osoby z tak odległego kraju oraz odmiennego kulturowo od Polski, są autentycznie zainteresowani nawiązywaniem kontaktów do dalszej współpracy oraz przyjazdem do Polski jako kraju, gdzie będą mogli pogłębić swoją wiedzę. Uważam, że Wietnam, mimo odległości geograficznej, stanowi ciekawy i godny polecenia kraj do zacieśniania współpracy akademickiej.

7 BIBLIOGRAFIA

1. Andrejuk, K. (2019). Imigranci wietnamscy w Polsce – dynamika przemian społeczności według urzędowych danych statystycznych. *Studia BAS*, (4),
2. European Commission, Erasmus+ for higher education in Vietnam 2019, https://ec.europa.eu/assets/eac/erasmus-plus/factsheets/asia-central/vietnam_erasmusplus_2019.pdf oraz Erasmus+ for higher education in Vietnam 2017, https://ec.europa.eu/assets/eac/erasmus-plus/factsheets/asia-central/erasmusplus_vietnam_2017.pdf.
3. European Commission, Erasmus+ International Credit Mobility. Handbook for Participating Organisations. Version 4.1. https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/sites/default/files/handbook-erasmus-icm_feb2020_en.pdf
4. <http://www.shanghairanking.com/World-University-Rankings/Ton-Duc-Thang-University.html> [5.01.2021]
5. <http://www.tdt.edu.vn/>
6. <https://e.vnexpress.net/news/news/ton-duc-thang-university-makes-world-top-800-ranking-4147137.html>
7. <https://sip.lex.pl/akty-prawne/mp-monitor-polski/wietnam-polska-porozumienie-o-wspolpracy-w-dziedzinie-szkolnictwa-18749456>
8. <https://www.duhocnova.com/index.php/component/content/article/89-visa-du-hoc-balan>
9. <https://www.topuniversities.com/university-rankings/asian-university-rankings/> [05.01.2021]
10. <https://www.worldbank.org/en/topic/tertiaryeducation#3>
11. Kancelaria Prezydenta RP. Joint statement – porozumienie polsko-wietnamskie. https://www.prezydent.pl/download/gfx/prezydent/pl/defaultaktualnosci/5381/201/1/20171128_joint_statement.pdf
12. L. Pham, Bringing Polish language back to Vietnam school - inevitable move, 07.11.2019 <http://m.hanoitimes.vn/bringing-polish-back-to-vietnam-school-inevitable-move-300075.html> [1.12.2020]
13. Le K.A.T., Hayden M., Nhan T.T. (2019) Development of the Higher Education Sector in Vietnam. In: Nguyen C., Shah M. (eds) *Quality Assurance in Vietnamese Higher Education*. Palgrave Macmillan.
14. Lisiński M., M. Szarucki, *Metody badawcze w naukach o zarządzaniu i jakości*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2020.
15. Martinez-Arguelles, J. M., Callejo, B. M., & Farrero, M. C. J. (2013). Dimensions of perceived service quality in higher education virtual learning environments. *Universities and Knowledge Society Journal*, 10(1), 268–285.
16. Ministerstwo Edukacji i Nauki, *Rozwój współpracy polsko-wietnamskiej w obszarze naukowym*. <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/rozwoj-wspolpracy-polsko-wietnamskiej-w-obszarze-naukowym>
17. Miodunka, W., Tambor, J., Ahtelik, A., Cudak, R., Krzyżyk, D., Mazur, J., ... & Zgółka, T. (2018). *Nauczanie i promocja języka polskiego w świecie: diagnoza, stan, perspektywy*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, s. 232.
18. Nguyen, H. C., Evers, C., & Marshall, S. (2017). Accreditation of Viet Nam's higher education. *Quality Assurance in Education*.

19. Nguyen, K.D., Oliver, D.E. and Priddy, L.E. (2009), "Criteria for accreditation in Vietnam's higher education: focus on input or outcomes", *Quality in Higher Education*, Vol. 15 No. 2, pp. 123-134.
20. Nhan T. T., K. A.T. Le (2019), Internationalisation of Higher Education in Vietnam, In: Nguyen C., Shah M. (eds) *Quality Assurance in Vietnamese Higher Education*. Palgrave Macmillan.
21. Pham, L., Limbu, Y. B., Bui, T. K., Nguyen, H. T., & Pham, H. T. (2019). *Does e-learning service quality influence e-learning student satisfaction and loyalty? Evidence from Vietnam*. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 16(1),
22. przyjaźni pomiędzy Wietnamem a Polską, ECHO – Tygodnik Regionalny, 17.05.2018 [05.01.2021]
23. Przyjaźń Polsko-Wietnamska. Wietnamscy absolwenci Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie, red. M. Foryś, H. Chí Hưng, Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, Kraków 2015.
24. Raporty PKA z lat 2010, 2012, 2015 oraz 2020, Baza ocenionych uczelni, jednostek i kierunków, <https://www.pka.edu.pl/ocena/baza-uczelni-jednostek-i-kierunkow-ocenionych/> [15.12.2020]
25. Senat RP, Posiedzenie Komisji Spraw Zagranicznych i Unii Europejskiej (nr 163) w dniu 08-05-2018, <https://www.senat.gov.pl/prace/komisje-senackie/przebieg,7718,1.html>
26. Study in Poland. Vietnam: Krok w stronę umiędzynarodowienia polskiej nauki. http://www.studyinpoland.pl/konsorcjum/index.php?option=com_content&view=article&id=14465:wietnam-krok-w-strone-umiedzynarowienia&catid=258:145-newsletter-2017&Itemid=100284
27. Szkolnictwo wyższe i jego finanse, 2014-2019, GUS, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/edukacja/edukacja/szkolnictwo-wyzsze-i-jego-finanse-w-2019-roku,2,16.html#archive> [03.01.2021].
28. UNESCO Institute for Statistics (UIS) database, Indicator: Outbound mobility ratio, all regions, both sexes (%), <http://data.uis.unesco.org>.
29. uniRank <https://www.4icu.org/vn/> [04.01.2021]
30. US Embassy & Consulate in Vietnam, Fulbright Program in Vietnam, <https://vn.usembassy.gov/education-culture/fulbright-program-vietnam/>
31. Vietnam Ministry of Foreign Affairs, Embassy of the Socialist Republic of Vietnam in Poland, Relations Vietnam-Poland. <https://vnembassy-warsaw.mofa.gov.vn/en-us/bilateralrelationship/Memorable%20Milestone/Pages/default.aspx>

8 ANEKS: PRZEWODNIK WIZOWY

Poniższy przewodnik przedstawia procedury uzyskiwania wiz w podziale na wizy do Wietnamu oraz Polski.

8.1.1 WYJAZDY DO WIETNAMU

Uwaga podstawowa – włączenie Polski do systemu ruchu bezwizowego nie oznacza braku konieczności ubiegania się o wizę studencką lub *exchange visitor*, nawet jeśli czas takiego wyjazdu nie przekroczyłby 90 dni.

8.1.2 NAJPOPULARNIEJSZE RODZAJE WIZ DO WIETNAMU:

Promesa wizowa (mailowo wysyłany dokument) – dla przekraczających wietnamską granicę raz, albo kilka razy. Umożliwia pobyt do 30 lub 85 dni. Na podstawie zakupionej u nas promesy wizowej, otrzymasz docelową wizę po przylocie (tylko na 1 z 4 lotnisk – informacja poniżej) za dodatkową opłatą.

E-wiza (wiza wysyłana na e-mail) – umożliwia 1-krotny wjazd, do 30 dni, bez możliwości przedłużenia pobytu. Nie jest honorowana na wszystkich przejściach granicznych (lista przejść granicznych jest dostępna poniżej w często zadawanych pytaniach). Wietnam stosuje pilotażowy program wydawania wizy elektronicznej dla obywateli 80 krajów (w tym również dla Polski) do 1 lutego 2021 r. Wiza elektroniczna (e-wiza) jest ważna na jednorazowy wjazd z okresem pobytu nie dłuższym niż 30 dni⁶⁴.

Wiza wyrabiana w konsulacie – jest wklejana w konsulat, dlatego musisz dostarczyć nam swój paszport. Dla wyjazdów biznesowych do 30 lub 90 dni.

8.1.3 INDYWIDUALNE APLIKOWANIE O E-WIZĘ⁶⁵:

Krok 1: Podaj wymagane informacje:

1.1. Prześlij skan strony z danymi paszportowymi i zdjęcie (patrzac prosto bez okularów);

---

⁶⁴ <https://vnembassy-warsaw.mofa.gov.vn/en-us/Consular%20Services/Consular%20Procedure/Pages/e-visa.aspx>

⁶⁵ https://evisa.xuatnhapcanh.gov.vn/en_US/web/guest/khai-thi-thuc-dien-tu/cap-thi-thuc-dien-tu

1 2 3

Fulfill foreigner's information

Foreigner's images

Photograph*

Passport data page image*

Personal information(PNR)

Full name in passport* Specimen Martin

Sex* Male Female

1.2 Po tym kroku kod rejestracyjny zostanie wysłany do wnioskodawcy;

Krok 2: Zapłacić opłatę za wizę elektroniczną (25 USD). Twoje zgłoszenie zostanie rozpatrzone w ciągu 3 dni roboczych;

Krok 3: Wprowadź kod rejestracyjny, e-mail rejestracyjny i datę urodzenia, aby sprawdzić wynik w menu wyszukiwania wizy elektronicznej. Jeśli masz pozwolenie na wizę elektroniczną, wydrukuj wizę elektroniczną, aby wjechać / wyjechać z Wietnamu.

Jeśli brakuje jakichkolwiek informacji lub są one nieprawidłowe / niezidentyfikowane, zgłoszenie nie zostanie przyjęte.

8.1.4 RODZAJE WIZ DO WIETNAMU

Wiza turystyczna: wiza turystyczna jest zazwyczaj ważna przez 1 miesiąc, zezwala na pojedynczy lub wielokrotny wjazd.

Wiza biznesowa: wiza biznesowa jest zazwyczaj ważna przez 3 miesiące, zezwala na pojedynczy lub wielokrotny wjazd oraz obejmuje pozwolenie na pracę. Prosimy o sprawdzenie cennika opłat wizowych do Wietnamu dla uzyskania informacji o kosztach aplikacji o wizę do Wietnamu przez Internet.

Wiza studencka⁶⁶: wiza studencka jest zazwyczaj przyznawana po przybyciu. Zezwala się na wjazd do Wietnamu na wizie turystycznej, wzięcie udziału w kursie języka wietnamskiego, a następnie

⁶⁶ <https://visavietnamonline.org/vietnam-visa-for-international-students-n1805>

aplikowanie w siedzibie policji imigracyjnej o zmianę statusu. W rzeczywistości najłatwiej jest to zrobić, kontaktując się z biurem podróży, które pomoże w wypełnieniu aplikacji.

Wiza tranzytowa (lub wiza dla odwiedzających miasto): maksymalny czas tego typu wizen wynosi 5 dni. Wydział Imigracyjny wyda wizę tranzytową dla zorganizowanych grup w towarzystwie przewodnika. Grupa musi posiadać plan podróży oraz gwarancję biura podróży, które organizuje wycieczkę.

Przykład błędów w odwołaniach do ambasady Wietnamu w Polsce

2. Get Vietnam Entry Visa at Vietnam Embassies in Poland

If you apply for Visa to Vietnam in person at the Vietnam Embassy in Poland, you need to know:

- Visa administrative Institution: Vietnam Embassy
- Processing time: it depends on you how fast you need. But for sure, you should make a call to the Vietnam Embassy for details.
- Required Documents: passport, money and 1 new envelope with stamp on it and your exact home address in order to avoid losing issues.

Embassy of Vietnam in Amsterdam, Poland

Address: UL Resorowa 36 02-956 Warszawa, POLAND

Phone: (4822) 651 6098

Fax: (4822) 651 6095

Email: vnemb.pl@mofa.gov.vn

<https://visaonlinevietnam.com/how-to-get-vietnam-visa-from-poland-2020-tv45>

8.1.5 PRZYJAZDY DO POLSKI

Pomimo umowy o ruchu bezwizowym pomiędzy Wietnamem a Polską, osoby podejmujące studia lub przybywające w ramach wymiany naukowej (staże naukowe) trwające dłużej niż 90 dni potrzebują wizen. Jest to tak zwana narodowa (typu „D”) zezwalająca na pobyt w Polsce oraz dająca prawo do poruszania się po krajach strefy Schengen.

Osoby ubiegające się w Wietnamie o wizę typu D powinny osobiście złożyć w placówce dyplomatycznej, której okręg konsularny obejmuje miejsce Twojego stałego zamieszkania, następujące dokumenty:

- wypełniony w systemie e-konsulat (<https://www.e-konsulat.gov.pl/>), wydrukowany i podpisany formularz wizowy;
- kolorową fotografię o wymiarach 3,5 x 4,5 cm;
- paszport wydany w ciągu ostatnich 10 lat, ważny co najmniej 3 miesiące od daty planowanego powrotu, posiadający minimum 2 wolne strony przeznaczone na wizen;
- kopię strony w paszporcie, na której znajdują się dane osobowe i zdjęcie;

- dowód wykupienia ubezpieczenia zdrowotnego, ważnego na terytorium Unii Europejskiej na kwotę nie mniejszą niż 30 000 EUR⁶⁷;
- kopię dokumentu tożsamości potwierdzającego legalne zamieszkanie na terenie okręgu konsularnego placówki, w której osoba ubiega się o wizę;
- potwierdzenie posiadania środków finansowych w formie ustalonej przez placówkę;
- dokumenty potwierdzające cel pobytu na terytorium RP;
- dokument potwierdzający zakwaterowanie w miejscu pobytu (n.p. zaproszenie; potwierdzenie przyjęcia na studia).

Natomiast po przybyciu na terytorium Polski można ubiegać się o zezwolenie na pobyt czasowy, składane do wojewody, właściwego ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca.

8.1.6 ZEZWOLENIE NA POBYT CZASOWY – STUDENT

(<https://udsc.gov.pl/cudzoziemcy/obywatele-panstw-trzecich/chce-przedluzyc-swoj-pobyt-w-polsce/zezwolenie-na-pobyt-czasowy/studia-i-nauka/studia/>)

Zezwolenie na pobyt czasowy może być udzielone osobie, której celem pobytu w Polsce jest podjęcie lub kontynuacja studiów w jednostce prowadzącej studia zatwierdzonej przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Pierwszego zezwolenia na pobyt czasowy w celu kształcenia się na studiach cudzoziemcowi, który podejmuje studia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na pierwszym roku, udziela się na okres **15 miesięcy**, a w przypadku gdy studia są objęte programem unijnym lub programem wielostronnym obejmującym środki w zakresie mobilności lub porozumieniem między przynajmniej dwiema instytucjami szkolnictwa wyższego przewidującym mobilność wewnątrzunijną, pierwszego zezwolenia, udziela się na okres **2 lat**.

Kolejne zezwolenie na pobyt czasowy w celu kształcenia się na studiach udzielane jest na okres studiów, przedłużony o 3 miesiące, nie dłuższy jednak niż 3 lata.

8.1.7 ZEZWOLENIE NA POBYT CZASOWY - NAUKOWIEC

(<https://udsc.gov.pl/cudzoziemcy/obywatele-panstw-trzecich/chce-przedluzyc-swoj-pobyt-w-polsce/zezwolenie-na-pobyt-czasowy/naukowiec/>)

Zezwolenie na pobyt czasowy może być udzielone naukowcowi, tj. cudzoziemcowi posiadającemu co najmniej tytuł zawodowy odpowiadający w Rzeczypospolitej Polskiej tytułowi

---

⁶⁷ <https://www.gov.pl/web/wietnam/zmiana-warunkow-dotyczacych-podroznego-ubezpieczenia-medycznego-dla-cudzoziemcow-ubiegajacych-sie-o-wydanie-wizy-krajowej>

zawodowemu magistra lub równorzędnemu, umożliwiającą ubieganie się o nadanie stopnia doktora, którego celem pobytu w Polsce jest prowadzenie badań naukowych lub prac rozwojowych w jednostce naukowej mającej siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zatwierdzonej przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Wyżej wymienionego zezwolenie udziela się, jeśli okoliczności, które są podstawą ubiegania się o to zezwolenie, uzasadniają pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres dłuższy niż 3 miesiące. Udzielane jest na okres niezbędny do realizacji celu pobytu cudzoziemca na terytorium Polski powyżej 3 miesięcy do 3 lat, z możliwością ubiegania się o kolejne zezwolenia.

Jednostka naukowa może zawrzeć z naukowcem umowę o przyjęciu go w celu prowadzenia badań naukowych lub prac rozwojowych, gdy ich prowadzenie zostało zatwierdzone przez właściwe organy jednostki naukowej, przy uwzględnieniu:

- celu i czasu trwania badań naukowych lub prac rozwojowych oraz środków finansowych niezbędnych do ich przeprowadzenia;
- dokumentów potwierdzających kwalifikacje naukowca istotne ze względu na prowadzone badania naukowe lub prace rozwojowe.

Podróż do Wietnamu – sytuacja obecna (z dnia 11 stycznia 2021)⁶⁸

- W związku z pogarszającą się sytuacją epidemiologiczną COVID-19 na świecie spowodowaną dynamicznym narastaniem liczby zakażeń i zachorowań wywołanych wirusem SARS-CoV-2 **MSZ apeluje o unikanie podróży zagranicznych, które nie są konieczne.**
- Podejmując decyzję o wyjeździe, **należy liczyć się z możliwymi trudnościami w powrocie do kraju, ograniczeniami w ruchu lotniczym, obowiązkiem poddania się kwarantannie lub samoizolacji, a także przeprowadzenia dodatkowych badań lekarskich na zlecenie władz miejscowych.** Zachęcamy do śledzenia bieżących doniesień nt. zagrożenia epidemiologicznego koronawirusem przed wyjazdem za granicę. Aktualne komunikaty oraz wytyczne można znaleźć na stronach [Głównego Inspektoratu Sanitarnego](#), [Światowej Organizacji Zdrowia](#) oraz [Europejskiego Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób](#).
- Od dnia 22 marca 2020 r. **obowiązuje zakaz wjazdu do Wietnamu wszystkich cudzoziemców.** Zakaz nie dotyczy poszczególnych przypadków, np. posiadaczy paszportów dyplomatycznych i służbowych, menedżerów, ekspertów lub pracowników wysoko wykwalifikowanych – osoby te muszą m.in.: posiadać zezwolenia na wjazd do SRW wydane przez odpowiednie władze miejscowe (o wydanie właściwych zezwoleń powinien wystąpić np. wietnamski pracodawca lub wietnamski podmiot zapraszający); przedstawić negatywne wyniki testów na obecność SARS-CoV-2 wykonanych techniką real-time PCR trzy dni przed datą wjazdu do SRW w laboratoriach zatwierdzonych lub znajdujących się na liście

---

⁶⁸ KORONAWIRUS - sytuacja w Wietnamie i powrót do Polski, <https://www.gov.pl/web/wietnam/informacja-msz-w-zwiazku-z-rozprzestrzenianiem-sie-koronawirusa> [28.01.2021]

WHO; posiadać międzynarodowe ubezpieczenie zdrowotne pokrywające koszty leczenia COVID-19 lub zobowiązanie wietnamskiego pracodawcy do ich pokrycia. Osoby uprawnione do przyjazdu do Wietnamu podlegają obowiązkowej 14-dniowej kwarantannie i są zobowiązane do pokrycia jej kosztów.

- Zachęcamy również do zapoznania się z najczęściej zadawanymi pytaniami dotyczącymi zasad wjazdu i wyjazdu do i z Wietnamu, dostępnymi na stronie Urzędu Imigracyjnego SRW ([tutaj](#) oraz [tutaj](#)). W przypadku dodatkowych wątpliwości zalecamy bezpośredni kontakt z Urzędem Imigracyjnym.
- **Międzynarodowy ruch turystyczny do Wietnamu pozostaje zawieszony.**

Sytuacja w Wietnamie

- **Wietnamskie władze zalecają noszenie maseczek, częste mycie rąk oraz korzystanie z płynów dezynfekujących**, a także wypełnienie [oświadczenia zdrowotnego online](#) (14 grudnia wietnamski rząd ogłosił, że noszenie maseczek jest obowiązkowe podczas wszystkich lotów. Pasażerowie naruszający te przepisy mogą zostać ukarani grzywną od 1 000 000 VND do 3 000 000 VND. Więcej informacji można znaleźć [tutaj](#)). Należy śledzić informacje dotyczące regulacji epidemiologicznych w miejscu swojego pobytu, bowiem w poszczególnych prowincjach/miejscowościach w sposób nagły mogą być wprowadzane znaczne ograniczenia np. w przemieszczaniu się czy w funkcjonowaniu sklepów/restauracji/usług. Informacje dotyczące m.in. liczby zachorowań oraz osób wyleczonych w Wietnamie dostępne są na prowadzonej przez Ministerstwo Zdrowia Wietnamu [stronie internetowej](#) poświęconej sytuacji związanej z pandemią. Ponadto na stronie [Światowej Organizacji Zdrowia](#) dostępne są raporty sytuacyjne dot. COVID-19 w Wietnamie, m.in. wskazujące restrykcje obowiązujące w poszczególnych częściach kraju.
- **Decyzją władz wietnamskich osoby, które przyjechały do Wietnamu po 1 marca 2020 r. na podstawie e-wizy, wizy turystycznej lub w ramach programów ruchu bezwizowego, do 31 stycznia 2021 r. mogą opuścić Wietnam bez konieczności przedłużania prawa pobytu (wizy, e-wizy etc.).** W razie wątpliwości należy kontaktować się z Departamentem Imigracyjnym (tel.: 0243.9387320 lub 0283.9200365). Osoby korzystające z wyżej wymienionego automatycznego przedłużenia pobytu mają obowiązek złożyć deklarację miejsca pobytu oraz medyczną.
- Niezależnie od miejsca pobytu, najważniejsze jest świadome kontrolowanie swojego stanu zdrowia i zgłaszanie się do odpowiednich służb, jeśli pojawią się niepokojące sygnały. W razie wystąpienia objawów zarażenia COVID-19 należy niezwłocznie zadzwonić na infolinię wietnamskiego Ministerstwa Zdrowia: 1900-9095 (dostępna w jęz. angielskim). Osoby, w stosunku do których wystąpi podejrzenie zarażenia COVID-19 lub które mogły mieć kontakt z osobą zarażoną, mogą zostać zobligowane do odbycia przymusowej kwarantanny.
- **Regulacje dotyczące kwarantanny oraz ograniczeń w przemieszczaniu się mogą zostać ogłoszone przez władze wietnamskie w sposób nagły.** Obywatele polscy, którzy podjęli decyzję o pozostaniu w Wietnamie powinni pamiętać, że są zobowiązani do przestrzegania wietnamskiego prawa oraz obowiązujących regulacji epidemiologicznych.
- Lista placówek medycznych zajmujących się diagnozą oraz leczeniem COVID-19 w Wietnamie dostępna jest [tutaj](#).
- Władze Wietnamu mogą w dowolnym momencie zarządzić dodatkowe ograniczenia, w zależności od rozwoju sytuacji epidemiologicznej.

- Zachęcamy do rejestracji w systemie [Odyseusz](#). Dzięki temu w przypadku wystąpienia sytuacji nadzwyczajnej Ambasada będzie mogła się z Państwem skontaktować oraz udzielić informacji.

Powrót do Polski

- Powrót do Polski możliwy jest obecnie np. liniami Emirates (z międzylądowaniem w Dubaju), liniami LOT z Korei Południowej lub innymi dostępnymi połączeniami, jak również poprzez tranzyt w innym państwie Unii Europejskiej (np. [przez terytorium Niemiec](#)). Połączenia lotnicze z Wietnamu do Polski/Europę obejmują obecnie m.in.:
  - loty linii Emirates przez Dubaj do Polski;
  - loty linii Air Asiana oraz Korean Airways do Seulu. Z Korei Południowej dostępne są **bezpośrednie połączenia LOT-u do Polski**;
  - loty linii Vietnam Airlines do Europy (połączenia są nieregularne, należy na bieżąco sprawdzać stronę linii lotniczych);
  - loty linii Qatar Airways przez Dohę do państw europejskich;
  - loty linii Cathay Pacific z Ho Chi Minh City do Hongkongu, skąd dostępne są loty do Frankfurtu i Londynu;
  - loty linii Air France z Ho Chi Minh City do Paryża przez Bangkok;
  - loty linii Singapore Airlines przez Singapur do państw europejskich;
  - możliwe są ponadto loty do Japonii, skąd dostępne są bezpośrednie połączenia LOT-u do Polski.

Powyższe informacje dotyczące połączeń oferowanych przez linie lotnicze są orientacyjne oraz mogą ulegać nagłym zmianom. Zalecamy bezpośredni kontakt z liniami lotniczymi w celu ustalenia warunków wpuszczenia na pokład samolotu, w tym ew. dodatkowych zaświadczeń wymaganych przez przewoźników (np. o negatywnym teście na COVID-19), a także warunków tranzytu. Zachęcamy do bieżącego monitorowania statusów lotów, mogą one bowiem być nagle zmieniane.

Szczegółowe informacje na temat obowiązku odbycia lub zwolnienia z kwarantanny po wjeździe na terytorium Polski dostępne są na stronie polskiej Straży Granicznej ([link](#)).

- Zalecamy samodzielne sprawdzanie warunków wjazdu do poszczególnych państw europejskich. Pomocne mogą być informacje zawarte na stronach:

<https://reopen.europa.eu/pl/>

<https://www.iatatravelcentre.com/international-travel-document-news/1580226297.htm>

Jednakże zalecamy weryfikowanie aktualności zawartych na nich informacji bezpośrednio z właściwymi władzami/przedstawicielstwami konkretnych państw, przez które zamierzają Państwo podróżować.

- Więcej informacji na temat przekraczania granicy Polski oraz kwarantanny dostępne jest m.in. na stronie [Straży Granicznej](#).
- Informacje na temat obowiązujących w Polsce regulacji w związku z COVID-19 dostępne są na rządowej stronie poświęconej koronawirusowi ([link](#)).
- Zalecamy bieżące śledzenie komunikatów dotyczących zagrożenia epidemicznego koronawirusem, które znaleźć można m.in. na stronach [Głównego Inspektoratu Sanitarnego](#), [Światowej Organizacji Zdrowia](#) oraz [Europejskiego Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób](#).